

NÉPÜNIK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor - Leifner Zoltán
Felelős szerkesztő:

ELŐFIZETÉSI ARAK
Belföldön: Hítközségeknek és vállalatoknak 500,
magánosoknak: egész évre 300, fél évre 160,
negyedévre 85 lei. Külföldön: 120-80, 45, 25 ek,
180, 95, 50 dinár, 25-15 Pengő, 10-5 Dollár.

Tíz évi elzárásra ítélnék mindenkit Lengyel- országban, aki németel- lenes bojkottot hirdet

**20.000 zsidó családot akar megfosztani
kenyerétől a lengyel kormány**

Varsó. A lengyel sajtó írja, hogy a németek és lengyelek közötti kereskedelmi kapcsolatok élénkítése érdekében Berlinben tárgyalások folynak. Ezeknél a tárgyalásoknál a németek rámutattak arra a tényre, hogy a német export erős csökkenése a lengyelországi zsidók bojkott-akciójára vezethető vissza. 1928-ban a német export Lengyelország felé 496 millió márkát tett ki, míg 1934-ben összesen 82 millió volt.

Ismeretes, hogy az utóbbi napokban a németellenes bojkott-komitét feloszlatták a lengyel hatóságok. Amint az „United Press” jelenti, a lengyel zsidóság vezetői egyöntetű átiratot kaptak a rendőrségtől, amelyben közlik, hogy amennyiben nem likvidálják

véglegesen a bojkott-akciót, akkor tíz évi fegyházbüntetést szabhatnak ki rájuk. Az átirat azt is közli, hogy a bojkott tevékenysége súlyos diplomáciai következményeket vonhat maga után.

A lengyel pénzügyminiszter elhatározta, hogy a bor- és szesz-engedélyeket nem utítja meg. Mivel a szesz és borkereskedők nagyrésze zsidó, ez az intézkedés főleg a zsidókat sújtja. Csaknem 20.000 zsidó család kenyerét veszélyezteti a lengyel kormány elhatározása, amelynek elhárítása érdekében a zsidó kereskedők szövetsége ismételt intervenált a minisztériumnál. Mostanig azonban fáradozásának nem volt eredménye.

Antiszemita tüntetések Berlin zsidó negyedében

Berlinből jelentik: A nyugati városnegyedekben tegnap zsidóellenes kilengések voltak. Az antiszemita tüntetők bever-

ték a zsidók lakásainak ablakait és üzleteik kirakatait. Hasonló antiszemita tüntetések voltak Neuköllnben is.

New-York nagyáruházai nem árusítanak német árukat Keresztények állanak a mozgalom élén

Mark Harris asszony, a pártonkívüli antináci liga elnöknője nyilatkozott a sajtónak és a következőket mondotta:

— Nincs egyetlen nagyáruház sem New Yorkban, amelyik német árukat tartana. A női csoport egyik delegációja felkereste az áruházakat, ahol könyvekből megállapították, hogy most már sehol sem árúsítanak német származású árukat. A Hitler-előtti időkben visszamaradt árukat az alkalmazottak vették meg olcsó áron. Az asszony komitét 35 csoportja állandóan ellenőrzi New-York 35 kerületében levő detail üzleteket, hogy ott német áru ne kerüljenek forgalomba. Ha valamelyik kereskedő kivonja magát a rendelkezés alól, akkor az illető kerület női bizottsága ülést tart és kimondja az illető fizet bojkottját, mire a sajtóban és röpcédulákon hívja fel az összes bevásárló asszonyok figyelmét. Rendszerint maguk a kereskedők

a legnagyobb óvatossággal vigyáznak arra, nehogy német áru kerüljön üzletükbe. E rendelkezések alól nagyritkán csak az egységes áron árusító nagyáruházak tesznek kivételt.

Megjegyzendő, hogy az amerikai antináci liga nem zsidó alakulat, hanem különböző vallási-szociális és politikai szervezetek kapcsolata. A Liga túlnyomó többségét munkás szervezetek alkotják és katolikus és protestáns lelkesek és politikusok által vezetett vallási szervezetek is tevékeny támogatói. Kezdetben, amíg Németországban elsősorban a zsidókat üldözték, főleg a zsidók körében győzött a bojkott-mozgalom. Amikor azonban a katolikusokat, munkásokat, szocialistákat is üldözni kezdték valamennyi szervezet összefogott és így alakult ki az antináci liga jelenlegi nagy átfogó képességével.

J'accuse egykor és ma!

Amikor Dreyfuss kapitány ügye a francia parlament elé került, annak idején — a század elején — akkor ötszázegynéhány képviselő helyeselte a zsidó kapitány elítélését, és csak tizenhét volt amellől, hogy reviziót adt kell venni az Ordúsgazetere való deportálást. S akkor jött egynéhány idealista, akiknek egyetlen bűvés szó volt zászlójára írva: igazság. Ezzel a hallatlan erejű szóval indult el Clemenceau és Zola, meg Paimévé és a többiek mind. Lenyűltet az induláshoz az igazi demokrácia oltára meg. Nem az a ványnyadt, szegény, agyonsanyargatott, európai demokrácia, mely ma csak egy-két helyen van a világon, mert másutt mindenféle diktatúrák ölt meg azt a lehetőséget, hogy az ilyen jusztimoraok ne következhessenek be. A Dreyfuss-ügy a francia reakciós katonai szellem megőzője volt. Utána és általa költözött az egész francia közbébe és a hadseregbe olyan intékt szellem, amely nélkül nem győztek volna a franciák a világháborúban. Ez a sokat csesző „demokrácia” mentette meg a világot attól, hogy a német csizma nem taposja szét örökre Európát 1914-ben.

Mert Franciaország győzelme 1903-ban kezdődött, amikor a J'accuse megjelent. Ez ölte meg a beteg és ártalmas szellemet, amely úgy vélte uralmát biztosítani, ha egy zsidó kapitányra rábíri a hazadúlás bélyegét. Mert a demokrácia és zsidó szöveg már akkor is szinonimát akartak teremteni. De akkor még éltek Európában és főleg Franciaországban férfiak, akik korszakot jelentettek, ennek a kontinensnek XX. századbeli történelmében. Férfiak, akik olyan betonidézket ástak újságpapírból és parlament szónoklatokból, amelyen megtört a német szoldateszka mindent elgázolni akaró hatalma.

De vajon, nem-e fénykora és legnagyobbat fellángolása volt-e ez, az igazi európai demokráciának? Vajon, ha most akadna bárhol a világon egy zsidó kapitány, akire rásták a hazadúlás bélyegét ártatlanság, volna-e, akadna-e annyi kiváló elme, annyi nagyszerű ember és államférfi, akik életükkel, renomméjukkal, jövőjük kockáztatásával átlendülnek az igazság mellé. Vagy pedig elmulognának gyáván, mert az igazságot, egy zsidó képviseli? Vajon a fasszállt államokban volna-e a közvéleménynek olyan ereje, hogy áttörjön törvényeken, paragrafusokon, katonai presztiszeken, embereken és befolyásos államférfiakon, csak azért — mert igaz ügyet védnek és amelyet egy zsidó személy tesz meg? Nem hisszük! Nem gondolunk, hogy a tobzó zsidó gyűlöletnek ebben a mérgező gáz atmoszférájában merne bárki is szembeállani a világgal? Hasonlítás: össze a századeleji közéletűt, a maival! Csak egy zsidó kapitány volt és mégis rombadólt vele, Európa egy részében a reakció. Dreyfuss esete új fordulatot adott egy egész ország politikájának — és boldogította azt az országot. Mert volt egy legyve-

re, amellyel ha bárki is él, a jutalom nem maradhat el. Melléltak az Igazságnak és ez a bátor kiállítás nemzeti jutalomként szállott vissza a gloire nemzetére.

Hol vagyunk mi ettől? A mai atmoszférát megüli az igazság! Ma, ha egy zsidóról van szó, akkor a bitófa árnyéka sem hiába kísért Mert ez a közszellem, minden minden európai országban. Az igazság bárdját eldáták és csak a gyűlölet, az önzés és dmitás fringáját suhogtatják, népek és egvedek egy aránt. Az európai fasszidák népek elfordultak az igazságtól és ennek szomorú gyümölcse érik, egy ellövendő rettentő világhatalomra

képében. Azért volna jó, ha a sokat ócsárolt „demokrácia” ülné győzelmi ünnepeit Európában és nem a Cza-Goga kombinációk és nem a hitlerék és más diktátorok „Macht geht vor Recht” beteg jelszava győzne. Ha akadna egy új világmegváltó Zola Emil, aki odaiktatná minden gazságra és minden igazságatlanságra, amikor ember letiporja az embert, hogy

J'accuse!
És e vádra felébredne végre az egész világ szunnyadó, vagy álvo lelkiismerete! Így nézett ki a J'accuse egykor és így néz ki

Hatvan palesztinai rabbi határozata:

Az ereci zsidóság vallási téren csak egységes lehet

Rav Duschinszky:

Az ortodox zsidóság Palesztinában külön kell váljon

A palesztinai főrabbinátus értekezletet hívott egybe, amelyen 60 rabbi vett részt. Ezen az értekezleten minden kérdést alaposan megtárgyaltak, amelyek felmerültek a főrabbinátusnak a kormány elé terjesztendő valamennyi kérdésével kapcsolatban. Tárgyalták azt a körülményt, hogy az Aguda általános beadványokat nyújt be a Népszövetséghez és a palesztinai kormányhoz, amelyben a zsidó közösség kettéválásának elismerését kéri. Külön zsidó hitközségek alakulására kér engedélyt, külön bíróságokra, stb. A kérdést vallási szempontok szerint alaposan megtárgyalták, megvitaták és a következő határozatokat hozták:

1. A palesztinai rabbi gyűlése nyilván kijelenti a brit és palesztinai kormányok előtt, valamint a mandátumbizottságnak is, hogy a zsidó vallás alapjában és előírásában, úgy Palesztinában, mint a diaszporában egy és ugyanaz; és ez a törvény mind a mai napig a zsidó nép egységességét hirdeti.

2. A rabbiértekezlet kijelenti, hogy a legszentebb meggyőződése, hogy semmiféle rituális, vallástörvényi különbség nincsen az Agudasz Jisroel és a palesztinai többi zsidóság között. Emlélt arra, hogy nem fenn sem lelkiismereti, sem vallási szükségessége annak, hogy bármely részről is támogatásban részesüljön a széjelválás szükségessége.

3. Két egymástól elválasztott és független hitközségnek és bírói fórumnak szükségessége, illetve azok hangoztatása, vallási és nemzeti bűn s mindenki, aki ennek érdekében agitál, átlépi a Tóra erre vonatkozó törvényeit.

4. A rabbi gyűlés semmilyen körülmények között nem járult hozzá, hogy a zsidóság kettéválásába beleegyezést adjon és zsidó elkövet, hogy azt megakadályozza. Felkéri az Agudát, hogy úgy Palesztinában, mint a galutban szüntesse meg ebbeli akcióját.

5. A gyűlés a palesztinai és brit kormányokhoz fordul, valamint a Népszövetség mandátumbizottságához és mindazon fórumokhoz, amelyeknek ingerenciájuk van az ország feloldására és jövendő sorsára és kéri, hogy ne engedélyezzék ezáltal megzavarni a zsidó otthon felépítésének utait, hogy két különálló zsidó közösség létezését ismerjék el.

Kiküldötték még egy hét rabbitól álló bizottságot, amely a palesztinai főrabbinátussal egyetemben, a hozott határozatokat eljuttatja az illetékes fórumokhoz és a diaszpora minden rabbiját és hitközségét felkéri,

hogy hassanak az Agudára oly irányban, nehogy a palesztinai zsidóság egységének gondolatát megzavarják. A hitközségek egységének megóvása érdekében vallási bizottságok beállítását kéri, amelyek a vallási kérdésekben egyedüli kompetenciával bírjanak.

Rav J. Zwi Duschinszky, a palesztinai ortodox zsidóság képviselője nyilatkozott az Agudasz Jisroel két tévedési akciójáról.

Rav Duschinszky, aki jelenleg Karlsbadban időzik, hogy egészségét helyreállítsa, nyilatkozott azokról a kérdésekről, amelyek a világ zsidóságát érdeklik az Agudasz Jisroel elválásával kapcsolatban. A főrabbi nyilatkozata sok tekintetben nagy érdeklődésre tarthat számot, mert a 60 jeruzsálemi rabbi határozatával szemben — amelyet fentebb közlünk — Duschinszky főrabbi teljesen más szempontból vizsgálja meg a kérdést és a következőkben vázolta álláspontját:

„Mindenekelőtt helyre kell igazítanom azt a hirt, mintha az Aguda és a Waad L'umi között hivatalos tárgyalások folynának. Azok a megbeszélések, amelyek jelenleg folynakban vannak és amelyről a zsidó sajtó hasábkokon át emlékszik meg, nem tekinthetők egyebnek, mint egy anekdoták, amelyeket a kormány kezdeményezett a nézetek tisztázása végett. Ha néhány rabbi a mizrahi nyoma mására nyilatkozott a kilépés ellen, amelyet mi a Knesset-Jisroelből szándékszunk megtenni, hogy önálló ortodox hitközségeket alakítsunk, mégsem befolyásol bennünket elhatározásunkban. Számunkra már vadó az az iszúr, amely több mint évszázaddal ezelőtt adatott ki, a zsidóság legnagyobbjait által, amelyben kategórikusan megtiltatott hogy vallásos zsidó résztvevessen olyan hitközség ténykedésében, amely hitközség nem fogadja el teljes mértékben a Tóra korlátlan uralmát, minden ténykedésében. Ez az iszúr érvényes éppen úgy az Erecre, mint az egész világra és nem fogunk addig nyugodni, amíg teljes függetlenségünket nem biztosítottuk.

Arra vonatkozólag, hogy mi a véleménye a Poale Agudasz Jisroelnek a Histadrut-al való heskem(megállapodás)járól a következőket mondotta Duschinszky főrabbi:

A Poale Agudasz Jisroel szemmeláthatóan fejlődik a Szentföldön és ki kell hangsúlyoznom, hogy az egyes csoportok és egyesek vallási magatartása határozottan imponáló. A mi agudista munkásaink mesziresz hancfessel küzdenek vallási meggyőződésükért és kétségtelen, hogy vallási felebbvalóik-

Csoportos és egyéni utazások heenként

Palesztinába

az „O. R. T.” utazásiroda szervezésében
Organizatia Romara de Turizm

Bucuresti, Strada Lipsceani No 19, etaj.
Telefon 4-41-65

Prospectusul és ingyen információval szolgálunk képviselők: Cluj, O. R. T. Regele Ferdinandu-ut 33. Telefon 10-26. Oradea, Leitner Zoltan Sagana-u 11. Sibiu, Stein Lázár, dr Ion Múnyai-utca 9., Satu-Mare. Fejlesztés József rótiel Dacia.

nak mindenkor a legnagyobb bizalommal és odaadással fogadnak szót, ha erre kerül a sor, hogy számukra valamilyen rendelkezést adjunk, ami a vallási törvényekkel áll kapcsolatban. Ha így látjuk a helyzetet, akkor a „heskem” kérdése nem olyan kardinális pont, amely különben jelenleg nem aktuális. De végeredményben nincs az ellen sem kifogásom, ha esetenként más munkásorganizációkkal együttműködnek. Elvben, alapvetőkérdésekben, a Histadruttal való együttműködés nem helyeselhető.

Végeredményben a Poale-Agudasz Jisroel problémájának legfontosabbja az, hogy megfelelő számu, kiképzett vallásos munkása legyen az országban, mert azokban súlyos hiány észlelhető. Amíg ez nem következik be addig nem lehet rossz néven venni a legvalószínűbb munkaadótól sem, ha igénybeveszi a Histadrut szolgáltatásait, mindaddig, amíg munkásszükségletét nem tudja kielégíteni a Poale-Agudasz-Jisroel”.

Eddig tartott a Duschinszky főrabbi nyilatkozata. A közölt két nyilatkozat szerinti kilátás van arra, hogy a kettéválás kérdésében még igen nagy viták lesznek és nagyon sok ellentétre adhat még alkalmat, az ortodox zsidóságnak különválásra vonatkozó álláspontja.

A haitai kereskedelmi kamarában a zsidó hajózás előmozdítására bizottság alakult, amely az érdekelte kereskedelmi körökön kívül a gyáriparosok szövetségét is bevonta munkájába körébe és számos más zsidó közösséget. A cél: a zsidó hajózás propagálása és előmozdítása.

Tiberiást krucyézó halmokon nagyszabású faültetési akció vette kezdetét. E télen 55-000 új fát ültettek. Remélik, hogy az erdőszítéssel sikerülni fog megmenteni Tiberiást a szökökártól, amely sokszor súlyos károkat okozott már a városnak.

A héber egyetem diókjai sztrájkba léptek egy fél napra. Egy új mezőgazdasági iskola érdekében nagygyűlést és demonstrációkat rendeztek. A diákság főcélja volt, hogy felkeltsék a közönség érdeklődését az egyetem kibővítése érdekében. Az egyetem amfiteátrumában tartott nagygyűlésen a diákság egy nagyszabású kampány beindítását határozta el, a mezőgazdasági iskola mielőbb életre hívása érdekében.

Kelmefestést
Női ruhák, férfi öltönyök, trenckotok, átmeneti kabátok vegyi tisztítását szépen és olcsón vállalja
BORGOS
Színház oldal, Bazár-épület
Fióklévtel: Str. Alexandrii Col'jal Millerandului.

HETI GLOSSZÁK

A lengyelek fenyegetése

Megemlékezünk róla másut, hír formájában. A lengyel kormány betiltotta a német ellenes bojkott mozgalom hivatalos szerveinek működését. A lengyel kormány megtiltotta az ottani kereskedőknek, hogy hivatalosan bojkottálják a német árukat. Sőt, még szigorú büntetéseket is kilátásba helyez. Tízévi fogságot szór arra rá, aki hangosan merné hirdetni hogy ne vegyenek a lengyelek német árukat. A kormány indokol is, azt mondja, hogy diplomáciai kellémetlensége származhat abból, ha nyitári enged agítáit a német áruk vásárlása ellen. Ebből a rendelkezésből úgy látszik, hogy a lengyeleknek nagy gondot okoz, hogy a németek exportja megfelelő legyen. Csodálatos. Emelkezünk, hogy két esztendővel ezelőtt, amikor Hitler átvette az uralmat, akkor a lengyel kormány inkább támogatta a bojkottot, mint akadályozta. De változnak az idők. Közben meg nem támadási szerződést kötött a náciakkal és amit nemrég még jóakaróan szentesített azt most tíz évi elzárással akarja megtorolni. Így van ez, a háboru utáni időkben. Nézetek, érdekek szerint változik egyes országok véleménye a dolgokról. Igaz ugyan, hogy tegnap még a franciák legnagyobb ellensége volt a szovjet, most azonban ölelkeznek. Így van ez Polenben is. De senki sem lehet az emberek érzelmeit megváltoztatni. Arra nem kényszeríthet egyetlen kormány sem embereket, hogy milyen gyártmányú árukat vegyenek. Lehet a bojkott-komité feloszlata, de német árut a lengyel zsidóság nem fog venni. A lengyelek nem változtak ez sem. Az angol és amerikai bojkott-bizottságok tovább dolgoznak. És a lengyel zsidók sem fognak azért más érzelmeikkel viselkedni, mint az amerikaiak. Szimpátiát és

Gondtalanul napozni
lebarnulni, leg- és napfórdásnak csak úgy lehet, ha több alaposan bekente magát Nivea crémnel vagy olajjal. A Nivea lecsökkent a legés veszélyét és csodás bronzszínű lesz tőle bőre.
Levegőre napra NIVEA-val
NIVEA-CRÉME 16 - 72 let / NIVEA-OLAJ 24 - 75 let
Beiersdorf & Co. S. A. R. Braszov

antipátiát nem lehet kényszeríteni. Még a lengyel kormánynak sem. Bizonyos, hogy a lengyelországi zsidóság érzelmei nem változnak, mégha tíz évvel is fenyegetik meg. Ott önéretes zsidók laknak. Nyíltan nem fognak szervezkedni de szívükben annál nagyobb lesz a gyűlölet Hitler és országa iránt...

A délamerikai zsidóság helyzete

Buenos Airesben megjelenik egy nagy jiddis nyelvű lap, „Das Jiddise Zeitung”, amelynek szerkesztőjét M. Stoliart az argentinai kormány kiküldötte New-Yorkba, hogy tanulmányozza az Egyesült Államok immigrációs-kérdését és egyen jelentést kormányának. Stoliart nyilatkozott a new yorki lapoknak és dícsérte az argentinai zsidó kolonistákat. Az argentinai zsidó kolonisták 26.000 zsidó él, akik összesen az általuk megművelt földdel és hatóságok és a környező lakosság a legnagyobb tisztelt viselőik irányukban. Az argentinia nép nem antiszemita, azonban a Németországból küldött agitátorok a 150.000 argentinai német között olyan zsidóellenes propagandát fejtenek ki, amely teljesen a nemzeti szocialista irányzatba tereli a németeket. Az argentinai zsidóság átmenetnek tekintti ezt a zsidóellenes hangulatot, amely a németek között dul. A zsidókat mint jó parasztokat, mint kiváló iparosokat, jó kereskedőket ismerik, akik a pusztákból virágzó kertek varázsoltak és nagy-

széri ipart, a nehézségek dacára. Argentinában jelenleg fél millió a zsidók lélekszáma. Ebből 300.000 áskénáz és 200.000 szefárd felfogású. Erős szociális tevékenységet fejtenek ki. Van Talnud-Tórájuk, iskolák és mindenféle intézmények. A cionista mozgalom igen erős közöttük és erősen befolyásolja őket.

Stoliart utjába ejtette a dél és közép-amerikai államokat is és meglátogatta ott a zsidó közösségeket. Ott is erős propagandát folyik, német pénzen, aminek — sajnos — van eredménye. Kivételt képez Chile, ahol a zsidóság igen ügyes ellenpropagandával válaszol a hitlerista provokációkra. Így él messiás tisztelet komotényre innen a zsidóságnak egy feltérköv és még sokra hivatott rétege, a délamerikai zsidóság.

Tizenegy amsterdami szocialista és kommunista

Lapunk már sokszor és sokat írt arról, hogy a zsidóságnak ugyszólván modern tragédiája, hogy a befogadó népek leghalibb ügyeibe is beleavatkozik. Már több ízben hangoztattuk, hogy a legnagyobb bajt a zsidóságra azok a „világmegváltók” okozták, akiknek a mai társadalmi struktúrája nem felel meg és egy új társadalom alapjait akarják megvetni. Igen, ők meg akarják vetni és végül minden megvétel beün-

Dreyfus

Sulyos operáció és hosszú betegség után Párisban elhunyt Dreyfus Albert nyugalmazott francia ezredes.

A századeleji eszméi harcok zászójára kitörülhetlenül Dreyfus kapitány lángoló betűkkel írta bele nevét. Dreyfus Alfred nevében indult el az a tisztviselési folyamat, amely megalapozta a modern demokráciát, de nevével kapcsolatban számguldott végig a francia városonban az a nyugtalan antiszemita hullám is, amely ki-termelte az egész hadjáratot és csatasorba állította korának minden nagyobb gondolkodóját. Ki volt Dreyfus, menyiben volt közvetlenül része neki a francia történelem legkimagaslóbb fejezetében és milyen erők voltak azok, amelyek érdekében szembeszálltak az egész rendszerrel, míg végül felforgatták és átalakították a régi Franciaországot? Hogyan sikerült kétszeri perújítás után likvidálni a Dreyfus-affért és milyen következményekkel járt a per Dreyfusra és Franciaországra? Nem lesz érdektelen, ha ezekre a kérdésekre válaszolva felújítjuk a század egyik legnagyobb horderejű politikai harcát, amely Dreyfus ezredes halálával újra a közérdeklődés homlokterébe került.

Dreyfus Alfred 1859-ben született. Családja igen gazdag elzászi zsidókból állott és előkelő társadalmi állást töltöttek be. Dreyfus katonai pályára lépett, ahol kivételes pontosságával és fegyelmezettségével tüntette ki magát. Ezredében tisztársai rossz néven vették tőle, hogy zsidó lőtére katonatiszt lett és igen kímérten érintkezett vele, bár szülei frankofil érzésű dokumentálására adták katonai pályára fiukat, a 70-es háboru után.

A francia hadvezetőségnek tudomására jutott, hogy egy új típusú gépfegyver gyártási tükát elárulták a németeknek. Más gyanus üzelmek is történtek, amely nyilvánvalóan amellett szóltak, hogy az ezredben valamelyik katonatiszt kémkedik a gyűlölt németeknek. Az áldozat, akit a korrupt katonai szellem kiválasztott magának, Dreyfus volt. Alapos bizonyítékok hiányában, pusztán feltételekre építve, Dreyfus kapitányt perbe fogták és életfogytiglani deportációra ítélték az Ördög-szigetre, amely egyértelmű volt a lassu halállal.

A forrongó francia közélet ez a per a vétkőök felelőségáza. Világos volt; justice mord történt! A francia reakciós erők, hogy önmaguk romlottságáról, dekadenciájáról és korruptségéről eltereljék a figyelmet, a jólévalt recepthez nyultak és zsidó-kérdést kovácsoltak a kémkedési ügyből. Ime a zsidók elárulták Franciaországot! Most már nem is Dreyfusról volt többé szó. A francia reakció vitta élet-halál harcot a feltérköv demokratikus erőkkel Dreyfus ebben a harcban eszközzé vált. A tárgyalás bővelkedett a tragikus jelenetekben. A hadbírósg zárt üléseket tartott, mignem megzsillett az ítélet: életfogytiglani deportálás.

Egész Franciaország felszisszent. És a világ lázban égett. Hiszen ártatlan embert ítélték halálra, mialatt az igazi bűnösöket futni hagyták, hogy igazolást szerezzenek nekik bűnös játékaikat az emberi jogok és az a hamis eszmék számára és folytatni tud az igazság ellen.

A Dreyfus per véget ért, de a „Dreyfus-affair” még csak most vette kezdetét. J'accuse!... kiáltott Zola, a francia szellemi élet legkimagaslóbb vezére, akinek írásai már akkor ellenállhatatlan si-

kerrel járták meg a művelt világot. Vádo- lok! írta Zola és a bizonyítékok hosszú sorával igazolta be, hogy a hadbírósg hamis vád alapján ítélt el egy ártatlan embert. Zola mellett itt állott Franciaország minden elfogulatlan és józan gondolkodója. Az írt az államügyesség perbefogta. Zola a tárgyaláson is kijelentette, hogy valóságos összeesküvés alakult ki Dreyfus bűnösségének hirdetésére. Most tünnek fel a későbbi Franciaország legnagyobb és legkiválóbb politikai és szellemi életének vezérei. Clemenceau, Poincaré, Anatole France mind ott állnak Zola mellett, hogy hirdessék Dreyfus ártatlanságát.

Zola ellen hivatalos hadjárat indult Zola megvádolta Franciaország urait. A tárgyaláson kihallgatják Dreyfus bűnösségének kérdésében Zorlinden tábornok hadügyminisztert is, akinek Poincaré nyilván szemében mondja hogy hazudik. Zola egy-évi börtönre ítélt a bíróság, aki a büntetés elől Londomba emigrál és onnan íranyítja a Dreyfus ügy szálait. Franciaország Dreyfus után számuizai legnagyobb fiát, hogy leplezze a reakció urainak bűnös üzemleit. Ez az ítélet újra mélyen belenyult a darázsfészekbe. Uccai harcok, felvonulások, hírlapi és könyvesaták jelzik a nagy történelmi ügy mértőid követi. Kormányok bukhatnak meg Dreyfus kapitány elítélése miatt.

Fiquart ezredes, a vezérkar kémelhárítási osztályának vezetője, főzben újra áttanulmányozta az egész ügyet és szintén arra a megállapításra jut, hogy Dreyfus mesterségesen konstruált hamis vád alapján ítélt el a hadbírósg. Amikor ezt nyilvánosságra hozza, letartóztatják. De letartóztatják Henry vezérkari ezredes is aki a fogságban öngyilkosságot követ el. Most már egyre világosabb lesz Dreyfus ártat-

ket zsidókat ér, világnézetre való különbség nélkül. Most Amsterdamban választottak be 11 zsidó tanácsost a 45 közé, akik ennek a nagy és modern városnak ügyeit intézik. Ezek a tanácsosok nem mint zsidók kerültek oda, hanem mint egy-egy politikai párt exponensei. És pedig szélsőséges pártok megbízásából. Természetesen itt is van a jóindulatú és békés hollandok között nemzeti szocialista érzelmi ember. Vagy mondjuk érthetőbben: antiszemita. Régebben nagyon rezelvtáltak voltak politikai tekintetben a hollandiai zsidók. Most azonban élénken érdeklődnek a belpolitika iránt. Ma még nem nagy az antiszemizmus ott. De nem volt erős Németországban sem. Amíg az akciók reakciót szülnek. A zsidó kommunista reakciót szülnek. Zsidóellenes akciókat. Már most kiáltanak Amsterdamban: a zsidók tönkreteszik a mi szép Hollandiánkat. Ertsd: kommunista alatt a zsidókat. Identifikálják őket. A hollandi nép toleráns. De csak addig, amíg nem heccelik. Bizonyos, hogy semmiféle antipátiát nem ébresztett volna Amsterdamban, ha a 11 embert, mint zsidót választották volna be a városi tanácsba. De nem mint kommunista. Nem mint pártvezérek. Ezek nem tesznek jót a hollandi zsidóságnak. Sőt! Rossz szolgálatot tesznek. Nagyon rosszat. Miért ez a politikálás? Hát nem látták a világ zsidóit, mint fizették vissza a németek, meg másutt is. Nem érdeklődnek a világ népei, hogy a zsidók mártíriumot szenvedjenek értük. De legfőképpen nem érdeklődnek a zsidók, hogy ártatlanul szenvedjenek, amiért 11-en „világmegváltók” akarnak lenni Amsterdamban. Tizenegyen Amsterdamban és tizenben, vagy kevesebben — másutt..

A „köllök és gondolkozók” népe

Hogy a „Volk der Dichter és Denker” hova jutott, azt szépen illusztrálja a közigazgatási „Preussische Zeitung” június 30-iki száma. Azt írja a lap, hogy egy „utálatos zsidóköllyök” táblával a hátán ment

lansága. Különösen amikor Walsin-Esterházy őrnagy akinek igen gyanus a viselkedése, megszövik és nem is nagy összegért felajánlja, hogy bebonyonítja saját bűnösségét és az elítélt kapitány ártatlanságát. Ötvenkét hónap után kerül sor az első perújításra. Labori híres ügyvéd ellen mérenyület követnek el. A tárgyalás vége felé már egész Franciaország meg van győződve Dreyfus ártatlanságáról. A hadbíró-ság presztízse megővése céljából ennek dacára titévi várfogságra ítélt Dreyfust, de tudomására hozza, hogy kegyelmi kérvényét kedvezően azonnal elintézi a köztársasági elnök.

Ekkor került sor a Dreyfus ügy legdrágább fordulatára. Dreyfus mellé állt nagyságok ellene vannak annak, hogy Dreyfus kegyelemért folyamadjon. Ez olyan kompromisszum, amelyet a történelmi mértetlenség növekedett ügyben árulás elkövetni. Nem kegyelem, hanem felmentés kell! visszhangzik Páris utcáin. De Dreyfus, aki nem akar több harcot, aláírja a kegyelmi kérvényt és ezzel maga ellen hangolja az oldala mellé állt pártot. Tragikus emberi sors! Amikor végre barátai hozzásegítik a szabadsághoz, akkor éppen barátai az elnök, akik elfordulnak tőle.

De a tisztulási folyamat a francia politikai és szellemi életben egyre folyik tovább. A polgári demokrácia erői előrenyomulnak. A hadsereget teljesen újjászervezik és kiirtják a reakciós és korrupt erőket.

1903-ban rendelik el újra a Dreyfus-per második perfelvételét és 1906-ban a semmitörvénnyel érvénytelenítette a hadbíró-ság ítéletét, leszögezve, hogy Dreyfus minden kétség nélkül ártatlan.

Ekkor külön törvényvel visszahelyezték Dreyfust aktív katonai szolgálatba,

végig az uccán, amelyet egy nagy tömeg kényszerített rá. Ezen a táblán az állott: „En vagyok az a zsidó, aki fűrduhuha nélkül egy német leánnyal fűrduhottam.” A tömeg a legvalogatottabb zsidalmakkal illette a fiut és habota, gunyos nevetés közben ment a tömeg a város uccáin. Amikor egy uccakereszteződéshez érték, a fiu szökni próbált. Egy házba akart bemenekülni, mert nem bírta már a sok gyalázkodást, de elcsipték és akkor félholtra verték. Végül a rendőrség „védőrizetbe” vette. Azt írja továbbá a lap, hogy remélhető ezek után, hogy a „szentelen zsidó kölykök” békében hagyják az árja nőket. Mert ha nem; akkor jöhet nap, amikor a fél hitközségeket fogják ilyen táblákkal kergetni az utcákon. És attól reszkessenek a zsidók.

Ez a gondolkodók népe! Vagy ahogy azokkal bánnak, akik visszajönnek Németországba néhány napra,

Egy igazi szentéletű férfi őszinte megnyilatkozása

A déji főrabbi palesztinai utibeszámolója nagy szenzációt keltett Erdélyben

Paneth Chaim déji főrabbi Palesztinába utazott néhány héttel ezelőtt és most, hogy visszatért utjáról, beszámolt a látottakról, a déji zsidóság pártatlan érdeklődése mellett. Paneth Chaim főrabbit, akit hívei raiongásig szeretnek és akinek nevét, jámborságát a legnagyobb tisztelettel emlegetik ugy tudós, mint laikus körökben, megérkezőkor ezrel fogadták hívei, kifogták a lovakat kocsija elé és táncolva, énekszóval kísérték a városba, lakásáig.

Paneth főrabbi távol állott a Palesztina gondolatától, csak annyiban élt benne a Cion szeretet, amennyire minden szentéletű jámbor

őrnagyot és megadják számára a francia becsületrendet is. Röviddel ezután azonban Dreyfus őrnagy kéri nyugdíjaztatását, mivel a kinevezésben tendencia nyilvánult meg, mert a szolgálati évek számszerűen alvezedessé kellett volna előlépnie. A háború alatt reaktiválják újra és akkor léptetik elő ezredessé.

Dreyfus ezredes most meghalt. Neve a francia történelem egyik legkiemelkedőbb hőskorának lett fejezetéime. A Dreyfus-ügy volt az a tisztítóvihar, amelynek rázkódtatásaiból ujult erővel került ki a demokrátiikus Franciaország.

A Dreyfus-ügynek azonban meg volt a belső zsidó jelentősége is. A zsidó történelemben még sokkal jobban beleírta nevét és felrázta azokat az erőket, amelyek életre-hívták a modern politikai cionizmust. Herzl Tivadart, a politikai cionizmus megalapítóját, a bécsi „Neue Freie Presse” küldte ki Párisba tudósítói minőségben a Dreyfus-per tárgyalásaira. A teljesen asszimiláns légkörben élő Herzl itt döbben rá zsidóságra, itt érlelődik meg benne a zsidóság szükségsszerű utjának vizója, amelyet később könyvebe foglal és elindítja hódító útjára a zsidóság új honfoglalását. Itt látja Herzl, hogy nincs egyéni zsidó élet, egyéni zsidó sors, mert a világ nem egy zsidó, hanem a zsidóságot ülteti a vádlottak padjára. Dreyfus ártatlan volt, de perbe fogták és vele együtt perbe fogták a világ zsidóságát is.

Dreyfus kapitány itt is, ott is passzív szerepet játszott. Csak „egy” ember volt, de a zsidó sors. Nevéből eszmék fogantak és sorsa milliók életét, sorsát alakították át. Az egész világ részvéte és érdeklődése kísérte utolsó útjára.

hogy ügyeiket intézzék és méris koncentráció táborba viszik őket? Nőket és férfiakat külön-külön táborokba. A zsidók tragédiájához tartozik, hogy vannak szerencsétlen emberek, akik külföldön jártak, ott elhelyezkedni nem tudnak és visszatérnek. Külföldi lapok írják, hogy egy zsidó újságíró egy évet töltött az internáló táborban. Azután külföldre ment. Nem tudott megélni. Visszatért és bejelentette, hogy hajlandó hat hónapot újra táborban tölteni, csak utána maradjason az országban. De nem egyeztek ebbe bele. Nem akarták ott tartani. Mert kérte. Kiutasították. Most újra vándorol a nagyvilágba. Amíg egyszer, vala hol, egy sötét elhagyott udvari szobában, valami nagyvárosi nyomorjányán mérget vesz be, vagy revolvergyólyót röpít agyába. Mert „Volk der Dichter und Denker”-ből „Volk der Richter und Henker” lett..

bor férfiu, aki napjában többször fordul a Szentföld felé és emlegeti imáiban, szeretheti és tiszteli a Szentföldet. Most, hogy megnézte az országépítést, a legnagyobb lelkesedéssel beszélt a látottakról. Azt mondta többek között, hogy ne váriának hívei töle politikai nyilatkozatokat, mert amit mond az nem pártpolitika. Ha vannak Palesztinában kivételi valók, arról megmondták már véleményüket a „gdolé hador”. De viszont minden vitán felül áll, hogy Palesztinára a zsidóságnak égetően nagy és sürdős szüksége van. Nincs erő, amely az építést fel tudná tartóztatni, nincs vihar, amely az eredményeket elsöpörhetné. Keretni kell tehát az erdélyi vallásos zsidóságnak is annak lehetőségét, hogy a folyó munkába minél intenzívebben bekapcsolódhasson.

Beszélt arról is a tudós főrabbi, hogy járt a kolóniákon és látta, ahogy az uszorszadoknak csufolt gettózsidók mennek az eke szarva után, hogyan vetnek, aratnak és hogyan forgatják kezükben a malteroskanalat.

Járt Tel-Avivban is, ahol 140 beszemeres van. Felkerestek ezeket és mindegyikben tanultak, fanitottak, elmélyültek a zsidó tudományokban, szent áhitattal. Hogy az ifjuság egyrésze vállaltan, annak nagy részét a szülők az okai. Ha vallásosságban nevelték volna őket, nem volnának vallásból kivetkőzötték.

Ne várják, hogy rosszat mondják az Ereclről, nem akarok a „móraglim”-ok bünébe esni.

Nem kíván polemizálni azokkal, akik csak rosszalják az új építés munkáját, annak vallásbeli okai miatt. De ha Izrael nagyja, úgy érzik, hogy vannak Erec-Izraellel kapcsolatosan megoldatlan kérdések, akkor iljenek össze, tegyék meg a kezdeményező lépéseket, hogy megoldják ezeket a kérdéseket.

A déji főrabbi beszámolója nagy feltűnést keltett Erdélyszerte. Mindenfelé örömmel kommentálják, hogy egy szentéletű, tudós férfiumak megnyilatkozása ez. Akiben él és lobog a zsidó föld iránti szeretet és tudja érzé, hogy a hibákat és esetleges tévedéseket nem szitokkal, hanem szeretetteljes közleledéssel lehet legjobban kijavomláni. Bizonyos, hogy Paneth Chaim főrabbit az „extrem” körök támadni fogják beszédéért, de viszont mellette áll szeretetével az egész erdélyi zsidó közvélemény.

Az erdélyi ortodox Központi Iroda kulisszatitkaiból . . .

Hogyan alakul át egy erkölcsi testület üzleti vállalkozássá?

Miképpen lesz zár-számadásból -- zárt-számadás?

Jeleztük azt, hogy tovább foglalkozunk az Iroda körüli szomorú és szegyetlenjes eseményekkel és a tények, számok és bizonyítékok kérelhetetlen erejével fogunk rámutatni arra, hogy az erdélyi orth. izr. Központi Iroda nem egyéb, mint egy érdekes csoport üzleti vállalkozása, amely a naiv közönség hitét és vallásosságát a maga önös üzleti céljaira használja fel. A jelenlegi orth. Központi Iroda távol került attól, amiért alakult. Ideig-óráig sikerült még a látszatot fentartani, hogy az erdélyi zsidó közvélemény azt hitte, hogy itt az ő érdekeinek védelméről lehet szó. Ugy gondolta, hogy kell lenni egy fórumnak, amely fenntartja a nexust a felsőbb hatóságokkal, amelynek utján a miniszteriumoknál kellő eredménnyel lehet intervenciót, amikor a kollektívumot sérelem éri. Ez azonban a távol idők emlék-kódébe vész el, mert a valóság az, hogy az Iroda jelenleg nem egyéb, mint kimondottan üzleti vállalkozás a különbséggel, hogy míg más kereskedelmi vállalat nem használja fel a vallást cégérnek és nincs monopolisztikus helyzetben, addig az orth. Iroda jelenleg nem eslekszik egyebet, mint különleges helyzetét kihasználva, azon igyekszik, hogy minél több pénzt preszelen ki a zsidó nagyközönség rovására.

Amikor Wezel Albert turdai főrabbi került az Iroda élére, azt hittük, hogy áskénaz beállítottságánál fogva és kulturált lényét tekintve, valójában az lesz az orth. Iroda, aminek lenni kellene. Azonban a nehéz gazdasági viszonyok lehetnek okai annak, hogy ettől az utjától eltért és egyéni és családi érdekei védelmére és istápolására, teljes mértékben önös célokra enged felhasználni az Irodát. Ma az a helyzet, hogy Teitelbaum Joel samnari főrabbinak ceszarománia van és azon igyekszik, hogy az ál-chassidizmus vegye át az egyeduralmat Erdélyben. Ezek az uralmi vágyak sikeresen találkoznak a Wezel-család anyagi érdekeivel. Egy mást kiegészítik. Mint minden „rendes” vállalkozásnál, az érdekek összhangolásán sok mulik. Lesz alkalmunk részletesen rámutatni arra, hogy a vallás és Tóra nevében hozott határozatok, soha semmilyen körülmények között nem az önzetlenség, hanem az érdekek mozgatója. Vagy a samnari csoport érdeke, vagy az a konzorcium, amely lassankint minden irányban kinyitja csápjait és mert hála az égnek, elég széleskörű és elég sokan vannak, mindenho va jut belőlük. Van rabbi-csoport, amely állandóan a jó állásokat akarja, van a családnak sajtója, amely egyeduralmat akar, van a családi érdekközösségnek külön chechsre vágyó, azt adminisztráló különmenye is. És ezek spiritus rectora, feje és irányítója maga az orth. Iroda adminisztrációja, élén Wezel főrabbival és Rosner titkárral, akinek személyével és szerepével még röviden foglalkozni fogunk, akik minden erejükkel azon vannak, hogy az „érdekközösség” minden vonalon hozzájusson azokhoz az előnyökhöz, amelyeket más egyszerű zsidó halandó elérni nem tudhat, mert hiszen fűszerkereskedésben, vagy rőfőszületben nem lehet iszurokkal, meg chéremekkel dolgozni, az mindenki számára nyitott pálya, de az erdélyi orth.

Központi Iroda monopolisztikus helyzetét felhasználva, teljesen üzleti alapokon dolgozik és az kormányengedély cégére

alatt, kimondottan üzleti alapokon álló „holding” társaság, amely az érdekek kapcsolódásának titkos összefogó ereje által mindinkább elfoglalja azokat a pozíciókat, amelyek a vallás érdekében, a hitközségek érdekében, nem pedig egy kis társaság javáért kellene szülni jelentenek az erdélyi ortodoxiában.

Zárszámadás, vagy zárt-számadás?

A tárgyra térve, lássuk csak, hogy mi van az Iroda költségvetésével és zárszámadásával. Tudunkkal és a világon bevett szokás szerint, minden közüntézmény köteles nyilvánosan elszámolni azokkal a közpénzekkel, amelyek kezelését rábízták. Így van ez az egész világon, így volt ez nálunk is, amíg az Iroda ezen a téren be nem hozott forradalmi újításokat. Minek is lehetne nevezni ezt másnak, mint forradalmi újításnak, hogy 300.000 erdélyi ortodox zsidónak összefogó szerve, nem megy a nyilvánosság elé, azzal, hogy

ennyi pénzt kaptam a kormánytól, hitközségektől, chechserekből stb. és abból a bevételből, ennyi meg ennyi volt a kiadás.

Ezt nem teszik, hanem a zárszámadásból, zárszámadást csinálnak. Elzárik a nyilvánosság elől, mert bizonyára van sulvos targonái valójuk. Mi megértjük, hogy lehetnek egy közösségnek diszkrecionális kiadásai, amelyek nem tartoznak a nagyközönség elé.

De hogy egy ilyen milliós büdzsével dolgozó közösség, mint az Iroda, mindent titkos kezeljen, az már gyanús és érthetetlen. Illetve nem gyanus és nem is érthetetlen, ha az ember egy kicsit mögője néz a dolgoknak. Mert miképpen is lehetne, nyíltan megmondani az erdélyi szenvedő, ezernyi bajjal küzdő kis zsidónak, hogy azért fizetsz 3 lejelt többet az Irodának a pészachi cukorért, mert az elnök ur vejenek sokat kell járni Bucurestibe az elnök helyett, hogy így az előrehaladottkori elnök ne veszítse el az ezért járó általánvát. Sokat kell utazni, gyanus és érthetetlen ügyekben, amikor fogtalan comisia interimarek és egyebek ügyében járhatnak. Kínózik a miniszteriumokból, mert tudják, hogy minden intervenció mögött, egy kis „üzlet” húzódik meg. Közben azonban elintézi ott az ő kisdéd privát ügyeit is, az erdélyi vallásos zsidóság kontórára.

Vagy azért fizetsz Te erdélyi zsidó 50 banit minden kiló hus után, amit egész éven át fogyasztol, mert bőségesen kell fizetni tisztteedjaidat, hogy annak a korifeusait és hozzártartozóit etartsd. Továbbá azért mivel az elnök-főrabbi családi érdekeltségéhez tartozó sajtóorgánum is sok

pénzt emész fel. Ha nem is fizetsz elő az Iroda lapjára, ha nem is olvasod, kedves erdélyi testvérem, amikor lust veszel, vagy gabella-jegyet váltasz, vagy husvét cukrot ropogatsz, fizetsz neki, szubvencionárod.

Ebből a kis cukorügyből és gabella pótlógyéből 800.000 azaz nyolcszázezer lejt vetelez be egy évben az orth. Központi Iroda, amelyből az utolsó banit minden adminisztrációra kell. Hát még hol vannak azok a horribilis összegek, amelyeket a miniszteriumoktól vesz fel az Iroda azzal a céllal, hogy azt kiossa a hitközségek között.

Igaz ugyan, hogy ezt — főleg kisebb hitközségek rabbijai és elnökei előtt — mint mézesmadzagot végighuzza szájukon az Iroda, valahogy így: kapni fogsz maid a miniszteriumtól nekünk juttatott összegből, amiből egy kissé helyre lehetne billenteni a megrogott hitközségi büdzsét, de első feltétel, hogy „jó fiu” kell legyél. Jó kell legyél akkor, amikor az Iroda választmánya, vagy más tanácsa összeül és határoz, a carei samnari ügyekben, vagy más kérdésekben, mint „sajtó” stb. ott ahol vagy Teitelbaum Joéinek és érdektársainak, vagy Wezel Albert főrabbinak és családí házának érdekei ezt kívánják. Ha nem, úgy felkopik az álland. szerencsétlen, megnyomorított hitközség, vagy nélkülözö kultuszszivisező a szubvenciótól. Jón annak, vagy elszámolása, vagy teljes megvonása.

Nem lehet a zárszámadást másképpen, mint zárszámadást kezelni, mert miképpen lehetne eltitkolni azt, hogy ezek a pénzek, amelyeket a miniszterium fizet, alig jut vagy esetleg semmi sem jut a hitközségeknek. Vagy miképpen lehetne azt másképpen csinálni, hogy ezental a pészachi lisztet is „központosították” egy lugaói malomban, ami természetesen ezáltal szintén drágább lesz néhány lejelt per kiló.

Te, szegény nyomorgó, kintlós erdélyi zsidó ortodox testvérem, ezental minden pászkeletatnál is adózol a szent erdektársaságnak. Nincs cukor, nincs hus, nincs kóser csokoládé, de nincs savanyu cezet sem, meg barnára sült pászka sem, amelynél ne adnád le pénzedet, ami után nem tudhatod, ki profital. Csak azt láthatod, hogy hitközséged egy banit sem kap abból, amit így befizetsz, sem abból, amit a miniszterium kiutal.

Ellenben, ha egy hitközség kebelében el szeretné dönteni, hogy ki legyen elnököd, rabbi, vagy talán gabbed is, akkor jön az Iroda, igen, jön az Iroda és azt mondja:

Neked, egyszerű áldozat, csak egy köteletség van: fizetni, fizetni, fizetni. Hogy ki legyen a hitközségedben a vezér? Azt mi

Május 15-én megnyílt

Bikszád gyógyfürdő

(Románia Karlsbadja)

Javálva híres orvostanároktól az összes gyomor, bél, epekö, cukor máj, hólyag, prostata és gégelel megbetegedéseknél.

Rendkívül olcsó szoba és étkezési árak

Külföldieknek ingyen fürdővizum. A CFR vonalain 50 %-os kedvezmény. A halmei Salamon béli a kóser vendéglőt. — Strandfürdő, szénsavas, sós, kénmájú és ásványvíz fürdő, inhalatorium és hydroterap. Prospektust készséggel küld a fürdő BICSAD (fudetul Satu-Mare) Telefon: Satumaren 241. Biesadon 6

döntjük el, mert nekünk tudni kell, hogy hoz zánk tartozik-e vagy sem? Hozzánk! Vagy a Teitelbaum szárnyhoz, amely az erdélyi zsidó közéletben a túlzásért és tankot jelent, vagy pedig a Wezel-családnak, amely a proviantra tette rá a kezét, tehát a trént és „ezredkasszát” kezeli.

Hát az ifjúsággal mi lesz?

Közben a tasnadi 370 bocher, meg a sarmari, meg az iclodi, clujli, oradeai bocher éhen vesztet. Apropos Iclod. Ott, ahol a bocherekből produktív iparosokat akartak nevelni, nem képes fentartani magát, mert ezekből a pénzkézből, erre a célra egy bani sem jut.

Az elnökön és családján kívül, Rosner főtitkár és Glück altitkár, valamint Sinaí Seif mitläufer félmilliót meghaladó összeget szipantának fel évente az orth. Központi Irodától. De ezek keveslik még azokat a százezreket, amelyet jelenleg kapnak az Irodától és újabb javításért fordultak a központi bizottsághoz.

Ebből a horribilis összegről boldoggá lehetne tenni, Erdély valamennyi jesiváját és Talmudot tanuló ifjúságát.

Nem beszélünk mi arról, hogy orvosnövendéket, vagy ügyvédjelölteket istápoljon az Iroda, de a vallásos zsidó ifjúságnak sem jut egy bani sem. Erre nem jut és ezért nem láthatja az erdélyi közvélemény, hogy millióival mit csinálnak. Nem is láthatja, mert akor 24 órában belül a felzudulás ereje elsöpörné őket onnan, míg így nem tudhatják, mi folyik titokban az Iroda szent cégre alatt.

A vallás, a hitközségek, az intézmények javára és istápolására kellene szolgálna az orth. Iroda és a valóságban nem egyéb, mint egyszerű érdekérszág, amely a maga jól fel fogott érdekein kívül, mást nem ismer.

Példa erre az ecet-hördés is

Elementek az ecetgyárosok az orth. Irodához és kérték, hogy intézzék el Bucurestiben, hogy a kóser ecet-esszenciához megfelelő szeszt kapjanak. Erre az orth. Irodánál Wezel Albert elnök, lapkiadó veicéhez küldte őket, aki csak úgy volt hajlandó eljáráni az ügyben, ha az Iroda elnökökhez közelálló lapnak 15.000 leit adnak. Az elnöki vó, aki az ecetgyárosokat meglátogatta, pörül járt, mivel ezek nem voltak hajlandók fizetni, mégis sikerült neki bizonyos költségeket felszámítani és azon a címen, hogy Bucurestiben eljárt, kisebb összeget mégis kapott. Tekintettel arra, hogy az Irodának Bucurestiben ösz szekötései nincsenek, a bucurestii rabbinátus utján próbálkozott eredménnyel elérni, ez azonban nem sikerült. Mégis szerette volna az ecet savanyúságát, egy kis jóvedelemmel a maga számára megédesíteni. Tézrt jön az ő ta ebben a lapban állandó „figyelmeztetés”, hogy a vallásos zsidók ne használjanak ilyen meg ilyen ecetet. Természetesen az egyszerű hívek nem főznek többé ilyen ecetet, pláne akkor, amikor tudják, hogy most már azért savanyu az ecet, mert a lap nem kapott 15.000 leit. Ez csak egy kiragadott példa, mert hiszen többihez lapunk terjedelme egyszerre nem volna elég, De rákerül még a sor. Egyet azonban még el kell mondjunk.

Miért éppen a berbesti?

A gyéresi rabbióság kérdésében évek óta ádáz harc folyik a turdai főrabbi (egyszeri-melyben központi irodai elnök!) és a ghiresi dajen között. Wezel főrabbinak sikerült elérnie, hogy dintóra elé kerüljön a dolog és annak elnöke a berbesti rabbi lett. Már most,

Trencsénlepic

fürdő: a nemzetközi rheuma elleni küzdelem élén halad Olcsó pászákurái minden beteg számára lehetővé teszik a thermális fürdőkúrát: rheuma, köszvény, ischias, neuralgiaik ellen és visszérgyulladás utáni állapotoknál. Információk a Fürdőigazgatóság után.

hogy a berbesti rabbi jóindulattal kezelje az orth. Központi Irodai elnök szempontjából az ügyet, mindent elkövet, hogy a berbesti rabbi részére országos szempontból előnyöket biztosítson, a kéz-kezet mos elve alapján. Ezért támogatja a berbesti rabbit, hogy cseri főrabbivá választassék és ezért adott ki iszurt az Iroda utján a legálisan megválasztott Horovitz főrabbi és hitközsége ellen, ezért biztosította a berbesti rabbi intervenciójára, annak násza, a Rechlinden lakó szolici rabbi részére, ugy az oradeai, mint a clujli orth. hitközségekben levő választott bíróságnál az elnöki pozícióit, amely egyidejűleg a berbesti rabbinak az elfoglalt választott bírósági tisztségét által, a család számára százezreket jóvedelmez (min baírer).

Ezzel szemben a berbesti rabbi, a már évek óta elkészült tőlelet, addig nem akarja kiadni a turdai főrabbinak, és állandóan huzza annak kiadását, amíg Wezel turdai főrabbi utóda, Adler József sghisoarai főrab-

bi (az elnök veje) el nem foglalja helyét és mig ennek helyére Sghisoaran Adler főrabbi leendő veje nem ül be a főrabbi székre.

Egyelőre csak ennyit, a zárszamádról és költségelőrányszatról, meg arról az „önzetlen” gazdálkodásról, amely ott már évek óta folyik. A szent céger alatt semmi egyéb nincsen ott, mint üzlet. Egyszerű üzlet, ahol mindent lehet kapni, „kicsinyben és nagyban”. Chéreneket, isziurokat, chechsereket, ha kell, mindenre. Ecetre is. Pénzért. Mindent pénzért. A pénz uralkodik ott, ezért olyan kitartó híve az „Irodának” Ullmann Abraham is, aki szintén be szeretne társulni ebbe a kitiülő jó és neki megfelelő üzletbe.

A vallás, mint jóvedelmi forrás. Ez lehet alcíme az Irodának. Csak jóvedelmi forrás. Csak üzlet. Még hozzá nem is kicsinyen üzlet! Es monopolisztikus is. Egyeduralítás.

Egyeduralítás, amelyet úgy hívnak, a szegény laikus előtt: az orthodoxia védelmére alakult Erdélyi Ortodox Központi Iroda.

Feliratok, amelyekkel a német fürdőhelyeken a zsidókat sértegetik

Ökölbe szorul a kéz, amikor olvassa, hogy a „nagy német nép” miképpen sérd vértig a zsidóságot. Most, hogy a fürdőhelyek id je van, egész szadizmusával veti rá magát a német nép arra a plakát-harera, amelyet a védekezés nem tud zsidóság ellen indított. Alibien ál névze, és az emberi méltósággról emellett dette fogalmat vannak, az tudja csak fejleszni annak a morális lélekgyilkolásnak mértékét, amely ezekben a feliratokban huzódik meg.

Példák, amelyeket egy berlini lapból vettünk:

A pomerániai Ratzebuhr-ban a következő táblát függesztették ki:

— Juden, Motten und Wanzenzucht betreten diesen Ort auf eigene Gefahr!

Küsei fürdőhelyen, nagy transparensek hirdetik:

— Juden sind in diesem Bade nicht erwünscht!

Reichenberg-Boydorf helyiségében csak ennyi áll:

— In diesem Ort sind Juden nicht erwünscht!

Königstein in Taunusban, amelyről lapunk is megemlékezett amint a berlini újság írja, csak rövid ideig volt kifüggesztve a tábla:

— Juden — anziehen! valószínűleg ezért mert közben a zsidók fejöztözték s eltávolították a fürdőből.

Danzigban, amely Népszövetségi felügyelet alatt áll, foly on tüntetnek a zsidók ellen. Legújabbban a „Danziger Vorposten” nevű hitlerista újság azt írja, hogy ne engedjék a zsidók furdését a danzigi tengerparti fürdőhelyeken, mert a fürdők a közönség körében: „Ekel errogen!” Ki kell kergetni őket onnan, azon a címen, hogy orvosilag nem ajánlható a vejük való közös fürdés.

Henbude nevű strandfürdőn, 120 uniformisba öltözött SA legény odaállott a zsidó fürdők köz és körében énekeltek a „Wenn Jud-ambst vom Messer spritzt” és a felülről hangtősekre beledájtatták:

— Kik a mi szemébségünkünk okozói? A zsidók! A rendőrség nem avatkozott a tün tésbe, bár jelen voltak és végighallgattak. Ezeket a tünvetekeket addig folytatták, amíg a zsidók valamennyien eltávoztak a strandról.

A zsidó szervezetek panaszai ártak a danzigi szenátusnál, ami azonban mitsem ér, mert a szenátus elnöke is hitlerista.

Goebbels megjárta

Londonból jelentik: A berlini „Angriff” londoni levelezőjének, dr Thostnak tollából cikket közöl, amelyben azt írja, hogy a Brightonban létező német-angol frontkatoná ösz jóvetelen, a németek „el voltak rugdátva” emiatt, mert az angol zsidó frontarcosok nem vettek az ünnepségen részt. Különbben is írja az „Angriff” a zsidók „unfair” állásfoglalása kellemetlen benyomást keltett Angliában. Ez a híradás, természetesen nem neiozusan adja vissza az angol közvélemény hangulatát. Dr Thost, aki a „Völkischer Beobachter” és az „Angriff” náci lapok angliai tudósítója, minden alkalmat megragad, hogy min Goebbels szigetországbeli megbízottja, a zsidók ellen uszítson. Lengutóbb azt írja, hogy az angliai nagmetellenes bovkotmozgalmat Moszkvából irányítják, mivel az angol zsidók lengyelországiak és oroszországiak és ugy a moszkvai propaganda részére könnyen felhasználható.

Nemrégiben dr Thostot meghívta Edward Doran parlamenti képviselő, aki közismert Hitlerbarát, hogy hallgassa végig az aszházban megtartandó beszédét. 40 percig szónokolt és a beszéd lényege az volt, hogy a zsidók magukhoz rakták Németországban a hatalmat, de Hitler visszavette tőlük. Az ugynevezett „rémségek” nem fordultak elő. Például az a táblával a nyakában végigvitt zsidó esete Münchenben, nem egyéb, mint egy oxfordi „diakvice”.

Doran képviselő ur azonban megjárta dr Thosttal együtt Procter őrnagy képviselő, J. P. Morris kollégája támogatásával, a kö-

vetkező javaslatot tette a parlamentnek; amit nagy teleszennyvívitalítás közben el is fogadtak: „Ezen az ülésen ösz gyűlt képviselők a legnagyobb sajnálattal észlelik azt a bánásmódot, amelyben a németországi zsidók a kormányval által részeseinek. Ez olyan tény, amely egyáltalán nem előeghője annak a viszonyoknak, amely barátságga fejlődhetett volna az angol és német nép között”.

Kérjük mindenütt az »ALBA-IULIA« anliszeptikus pipere szappant Kézmosáshoz használjuk az olcsó és kiváló minőségű medve védjegyű »URSUS« szappant Gvártja: Breckner János r.-i. Alba-Iulia

HIREK

A „Népünk” cikkeknek utányomását csakis a forrá megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5695

Péntek: Tammuz 18. Július 19.
Szombat: Tammuz 19 július 20.

Heti szidra: פתח דברי ירמי
Heti haftora: פתח דברי ירמי

Szombat kezdete: üzlet bezárás 8'10 gyertyagyújtás 8'15 Istentisztelet kezdete 8'20. Szombat befejezése 9'10.

A programkne etbe tartalom is kell!

Néhány szó, a mizrachisták erdélyi konferenciájához

Irta: Wasserstrom Sándor.

Július 21-ike talán fordulópont lesz az erdélyi mizrachizmus történelében. De nem azért, mert újból összegyűlnek a delegátusok, a további célkitűzések megvalósítása érdekében, de meg azért sem, mert talán új programra volna szükség a mizrachizmusnak. Mozgalmunknak mélységesen sok és alapos irányelvei vannak. Mozgalmunk célkitűzései s a megvalósításuk meg vannak, csak a megvalósulás sülts lendület segítségük elő, hogy mielőbb célhoz érjünk. A programot megadták nekünk. Ez a legszebb, a legjobb, ami egy igaz zsidót elölthet. Oly régi, mint zsidóságunk, népünk, szent vallásunk és szent földünk. Van benne hallatlan ragaszkodás a nemzeti eszméhez, a vallási tradícióhoz és lángoló szeretet Palesztínához. Csak ki kell töltetni a kereteket! Mi nem foghatjuk át az egész világot, csak egy lányszem lehetünk. De az viszont töltök fűg, töltök erdélyi mizrachistáktól, hogy a zsidó világ előtt, rozsás, ahg valami erőt jelentő, széjeltszadó lányszeme e világmozgalomnak, vagy tényes, nagy kohézióndis erőt jelentő acél-lányszem leszünk-e.

Engedőssék meg nekem, hogy megmondjam őszintén: ma ugy látom, hogy az erdélyi mizrachizmus, egy rozsás lányszemhez hasonlít. Rozsás azért, mert néha megfedkezett hivatásáról és nem nézte, hogy egy lányszemnek olyannak kell lenni, amely hába kis hányada a nagy „Juzoeronek”, amely hivatott arra, hogy a zsidóság hátyuba jutott szerkezt egész Palesztínáig hirdítsa, hanem öncél lett a „lányszem”. Rozsás azért is, mert az öszszetartó kis atomok is megannyi öndől szerepet követelnek. Minden egyes mizrachista atom, azt hiszi, hogy a nagy mű megvalósulása attól fűg, hogy „neki” mi a beállítottsága a gigási műhöz. „En” mit mondok eről, „nekem” mi a nézetem, „én” mi lehetek ebben, melyik csúcsponton nem teljesíték majd csueszteljesítményeket. Mindenki kapitány akar lenni és senki sem közlegény. Mindenki parancsnok és senki sem diszciplindt áldrendelt, ahogy azt a mozgalom megkövetelné. Hogyan nézhet hát ki az „erdélyi lányszem” ezek után? Ugyebár rozsásnak! Igen, az öregek szembenállanak a „fiatalokkal”.

De nem a nemzedékek között fennálló természetes ellentétet határozzák meg ezt a szembenállást, hanem inkább az, hogy a fiatalokból kivesszt a tisztelet érzése, az öregek pedig nem nagyon szókaltatnak alkalmat arra, hogy tiszteletet parancsnok legyen magatartásuk.

Az erdélyi lányszem ilyen körülmények között nem lehet öszszetartó büszke részese.

a nagy öszszakcsolódnak, amelyre oly égetően sürgös szükség van. Pedig vannak égetősi feladatok, éppen most és éppen nekünk, erdélyi mizrachistáknak.

Ki fogja dokumentálni a krakkói mizrachii konferencián, hogy vagyunk? Valószínűleg senki, mert — nincs pénz. Pedig kellene lenni pénznek, ha nem volna oly széjelölőlyo oty iurcsja és érthetetlen minden, ami a központok körül történik.

Ki lesz a XIX világkongresszuson a mi reprezentánsunk? Ott, ahol nyíltan vállalni kell azt, hogy az erdélyi lányszem, beletartozik a nagy láncho, amely hallatamul nagy és ragasztos feladatokra vállalkozott. Pedig ezen a kongresszuson a zsidóság egyik legnagyobb problémája dől el. Vajon a vallás-talan, sokszor zsidótlan „baloldal” fogja-e uralni az országépítést, a maga racionális és radikális világlátogásával, vagy pedig tiltódni fog-e vallási tartalommal, hogy ne történhessenek meg olyan arcpirító vallás-ellenes sérétek, amelyek eddig szokásosak voltak Palesztínában. A mizrachii fellépésétől fűg, hogy lesz-e megfelelő erkölcsi és lelki tartalom, az országépítésben, vagy csak technikai immigráció lesz-e, egy új modern gául az ösők földjén és a megszentelt talajon.

Az erdélyi mizrachisták öszszülnek és mert tölük fűg, hogy ez a kis lányszem, rozsás legyen-e, vagy tényes, el kell mondjan a következőket:

Lehet még igényesen ragyogó ez a lányszem, ha azon fogunk isyeken, hogy a fiatalok lendülete eredményesen kapcsolódjék öszse, az idősebb mizrachisták megmondoltságával. Letelősöz a mizrachista ifjúságnak kell békeföböt nyújtani, mert a mai baloldallra tért ifjúsággal szemben ök a reménység, hogy a zsidó lényeg nem fog elveszni, az ifjúság körében.

Ha ez az öszszefogás megtörtént, akkor könnyű ödönteni, hogy a Központ hol legyen. Legyen ott, ahol az öszszbizalom letéleményesi vállalják a nehéz és felelősségteljes munkát. Legyen ott és azok kezében, akik vigyázni fognak, hogy a lányszem ne rozsásodjék, hanem igényesen csillogjon a napfényben és az erdélyi zsidó közvélemény azzal a tisztelettel nézzen a mizrachii mozgalomra, amelyet az jogosan ki kellene érdemljen.

Ha nem lesz hiány önzetlen megértésben, szeretetben és a nagy feladatokhoz méltóak lesznek azok, akik ezt a szép és nagyívűjű mozgalmat jelenleg képviselik, akkor bizonyos, hogy lesz békes megértés az ifjúsággal, lesz megfelelő garnitúrával rendelkező vezetőség, megfelelő városban. Akkor lesznek delegátusaink, akik méltóan reprezentálják majd a lányszemet és annak tényes öszszetartó kohézióndis erejét.

Van egyszerű programja és célkitűzése mozgalomunknak. Vannak kitűnő embe-reink is hozzá. Van telkesedés is. Van akarat is. Csak mindent, ami széjjel van, öszse kell fogni. És így kell tartalmat adni a kereteknek. Ha ez sikerülni fog, akkor „korszakos” lesz a konferencia. Legalább is olyan jelentőségű, amelyet a mai idők megkövetelnek. Mert történelmi idöket él a zsidóság és ezekhez az idökhöz kell méltóak legyünk, amikor nagy feladatokra vállalkozunk.

Amidőn „Börcöhim-Habajim”-mal üdvözölöm a városunkba érkező mizrachii delegátus testvéreimet, sok szerencsét és eredményes munkát kívánok a konferenciához!

Használjon rendszeresen kellemes illatú

Szt. László

ferőtlenítő szappant, megóvja mindenemü járványos és fertőző betegségektől

— 100 lengyelországi zsidó Délamerikába vándorolt. Varsó. A napokban innen 100 zsidó vándorolt ki Délamerikába, az otllakó rokonságuk segítségével.

— A lengyel városok a vágatási tilalomért. Varsó. A zsidó ritus vágatása ellen újabb támadás történt. A lengyel kis és nagyvárosok szövetsége felhívást adott ki, amelyben arra szólítja fel a városok vezetőségét, hogy juttassanak memorandumot a kormányhoz, amelyben követeljék a zsidók vágatásának betiltását. A városok szövetségének legközelebbi kongresszusa a kérdést napirendre tűzi.

— Vásárt akartak megzavarni lengyel huligánok. Starograd nevű városban a rendőrség bizalmas értesítést kapott, amely szerint a legközelebbi vásáron, amelyen 15000 ember szokott résztvenni, zsidóellenes kilengésre készülnek és a zsidó vásárokat meg akarják támadni, mint a tavalyi vásárkor. A rendőrség előre őriztet vette Alfons Wiczynskit és más három városi polgárt, valamint három huligánt akik megadták volna a jelt a fosztogatásra. Az előzetes óvatossági intézkedések folytán a starogradi nagy vásár minden további zavaró momentum nélkül folyt le.

— A litván kormány zsidó családok ezreit fosztja meg kenyérkeresetétől. Kownó. A litván kormány elhatározta hogy a terménykereskedelmet szövetkezetbe koncentrálja: a kisebb terménykereskedők ezáltal elvesztik kenyérkereseti lehetőségeiket, mert őket kizárják a közvetítéssből. Sok ezernyi zsidó család lesz ezáltal keresetétől megfosztva. Ugyanílyan intézkedéseket készílnék hozni a kenderkereskedelemben is, valamint a tej és husiparban is. A litván zsidó terménykereskedők egyesülete gyűlést tartott ez ügyben és egy bizottságot küldött ki annak érdekében, hogy a kormányt más elhatározásra bírja.

— Házasságokat a legnagyobb titoktartással és a legbiztosabb eredménnyel közvetít a széleskörű öszszkötötéssel rendelkező „MIREA” iroda. Cluj, Regele Ferdinand 116. Telefon 142.

— Gyémántlakodalmi ünnepegy Resl-tán. Meleg zsidó családi atmoszférában ünnepelte az elmúlt vasárnap a közismert, tekintélyes 81 éves resitai kereskedő, Prinz Adolf hosszú, zavartalan házasságának 60 éves évfordulóját. A gyémántlakodalmi pár Prinz Adolf és 76 éves neje, született Deutsch Johanna azok közé tartoznak, akik hosszú életüket mindig a köz szolgálatában állították. Prinz Adolf egyként Caranbesen kezdte meg élete pályafutását, ahol élénk kereskedelmi tevékenységet fejtett ki, de eközben a zsidó hitéletből is kivette részét. Az ő nevéhez fűződik ugyanis a caranbesesi Chevra Kadisa és más zsidó köztintzmény megalakítása. Negyven évvel ezelőtt a caranbeseyi Brebul községbe tette át működési helyét, ahol éveken keresztül az iskolaszék elnöki tisztségét töltötte be. Brebulból Resitára költözött elzött 20 évvel, ahol komoly nagykereskedelmi vállalatnak vetette meg alapját, melyben egybéként még most is, magas kora ellenére is se-ényedik feleségével, az igazi zsidó matrónával együtt. Az ünnepegy különben megható keretek között zajlott le. A gyémántlakodalmi párnak ugyanis megadott, hogy számos gyermekükön kívül felnőttnokkákat és dedunokáikat ebből a felemelő alkalomból ott a maguk körében láthassák. Az ünnepegy fia egybéként Prinz Mihály timisoreai borkereskedő, valamint unokája a közismert Philip László, a resitaicionista helyicsoport agilis alelnöke. Az ünnepepeket az egész Bánság zsidósága szerencsekívánataival halmozta el.

Borsec-fürdő. Megbízható orth. kóser, Hoffmann-féle vendéglő. Atalakult Klein Miksa targu-muresi gyümölcskereskedő betársulása által Pontos kiszolgálás, jutányos árak.

Halálozás. Tragikus körülmények között hirtelen elhunyt özv. Goldmann Adolfné timisoarai uriaszony 68 éves korában. Özv. Goldmanné igazi előkelő modoru zsidó nagyszony volt, akinek jóságos személye a bibliai anyákra emlékeztetett. Aki ismerte, nagy szeretettel övezte körül, mint ahogy ő is szerette az embereket. Temetése szerdán délután ment végbe osztatlan részvét mellett. Ritkán lehet látni a részvétnék ilyen nagymérvű megnyilatkozását, mint özv. Goldmanné temetésén. Ott volt mindenki, aki az elhunyt uriaszonyt ismerte, hogy a végtisz-tosségen biztosítsa a családát mély részvétől a megdöbbentően tragikus haláleset fölött. Az elhunytban dr. Gábor Dezső elvődesanyját viszolja.

Saját gyártmányu cipőt, garanciával legolcsóbban vehet SZIRMAJ-nál, Oradea, Sas-palota.

Eljegyzés. Néhai Stera Lipót, a brassói orth. izr. hitközség volt elnökeinek leányát Esztert eljegyezte Balázs Mózes (Bistrita). (Minden külön értesítés helyett.)

A kínai zsidó Cohen generális Londonba utazott. London. Cohen Mose, a legdandshírű kínai szolgálatban levő zsidó tábornok, akiről számos történet forog a világon közszéjjelen, Angliába érkezett, hogy Manchesterben lakó szüleit meglátogassa. Cohen London East-End városrészéből származik. Amikor kínai szolgálatba lépett Sun-Yat-Sen uralkodott, akinek testőrségét vezényelte és a nagy kínai reformátor jobh keze volt. A világháború alatt a kanadai expedíciós csapatnál szolgált. Cohen generális nem akart nyilatkozni a sajtónak, sem jövelete céljáról, sem további terveiről.

A román kormány és a cionista atapok. A román kormány megengedte, hogy a Keren Kajemet és Keren Hájjesod által gyűjtött pénzeket átutalassák Palesztinába. Az első 5 millió leit a Keren Hájjesod részére megengedték és pedig havonta egy millió lejes részletekben. Az első millió a napokban megy el. A Banca Nationala elhatározta, hogy a romániai Palesztina-exportból befolyó összegek kizárólagát visszatartják ott, az országban befolyó KH. és KKL. összegek cizánolására.

A hollandiai német-zsidó kolónia ügyében interpelláltak a holland parlamentben. Haga. A parlamentben dr. van Citters kérelme interpellációt jegyzett be, amely szerint kérdezi az illetékes minisztert, hogy a Wieringer-meernolgerben letelepedett német-zsidó menekültek elhagyják-e az országot, amikor tanulmányaikat befejezik, nehogy az amugy is nagy munkanélküliséget meg fokozzák. Dr. van Lidh de Jude miniszter azt válaszolta, hogy a földterület csak 1936. májusáig van bérbeadva. A fiatalembereknek el kell hagyni azonnal az országot, mielőtt tanulmányaikat befejezték. A fővő ősrre valamennyien Palesztinába és Délamerikába mennek. S. van den Bergh szenátor szóltal fel ezután és sajnálatlalt állapítja meg beszédében, hogy mennyire nem akarják megérteni, hogy a „sze esd lelebarátodot“ nem frázis. Amikor fajgyűlölet miatt kikérgetnek embereket hazáukból, szívesen kell fogadni őket, hiszen nem akarnek letelepedni, hanem tovább mennek, amikor megtanulták azt, amit akartak. Nem lehet igazságtalanságokat elkövetni! — mondotta az emberséges szenátor. A zsidó kolonisták nyugodtan végezhetik tovább tanulmányaikat Hollandiában.

Alakult 1928 Schwartz Menyhértné orth. zsidó leánynevelő intézete internátusa
Oradea, strada Ep. Ciorogariu 8.
Beiratás 1935-36 évre megkezdődött Kítúnó referenciák Prospekust

Fűző és melltarló különlegességek FUCHS MÁNCI fűzőszalonjában

Oradea, P. Minai Viteazul 11-a (Uimann-palota)

Az angol gyarmatügyi miniszter válasza Wedgwood interpellációjára. Az új angol gyarmatügyi miniszter Malcolm MacDonald válaszlott június 27-én Josiah Wedgwood ezredes interpellációjára, amely a zsidóknak Palesztinában, Transjordániában és Cyprus szigetén való szabad korlátozás nélküli letelepése ügyében az alsóházban bejegyzett. Azok reményét, akik várakozással tekintettek az adandó válasza, csalódás érte. „A bevándorlási rendszer nem változtathatnak“ — közli a miniszter — mivel tekintettel kell lenni „az országot gazdasági befogadóképességére“. Wedgwood ezredes főleg arra hivatkozott, amikor a korlátozás nélküli bevándorlást kérte, hogy a német zsidókat a jelenlegi kormány ki akarja szorítani az országból és többi európai államokban is megnehezíti a zsidók helyzete ugyannyira, hogy a szabad bevándorlás engedélyezése a világ zsidóságának eminsens érdeke. Erre az inokolásra válaszolta a gyarmatügyi miniszter azt, hogy első sorban az ország fevvőképessége kell szűkítésbe jöjjön. Ami a transjordániai bevándorlást illeti, a miniszter hivatkozik elődjének Sir Philip Cunliffe-Listernek 1935. március 26-án adott felvilágosítására, amely szerint ebben az országban a bevándorlás a helyi viszonyoktól tétetik függővé, amelyet az illető fölkormányzó és tanácsosainak felvilágosításai szabnak meg. Ezek a jelenlegi helyzetben nem ajánlják a szabad zsidó bevándorlást. A cyprusi bevándorlást a jelenlegi ottani lakosság döntése szabja meg.

Halálozás. Beregszáz néhai nagynevű főrabbiának felesége Hirsch főrabbi anyósja, özv. Schreiberin Salamonné. Életének 83-ik évében elhunyt. A város zsidósága nak osztatlan részvéte mellett temették el. A templomban, ahova a holttestet szállították, veje Hirsch főrabbi mondott meg szán szárnyaló, könnyekig megindító bucsubeszédet. Utána a templom udvarán másik veje Köhn József, vásárosnaményi főrabbi méltatta az elhunytat. A magas életkort elért matróna mindig mintaképe volt az igazi, vallásos zsidóasszonynak, aki ősei hitnek és tradíciójának hű szolgálója volt. Halála nemcsak családjának vesztesége, hanem mindazoknak, akik előtt példaképes volt egész élete.

A kanadai kormány nyilatkozata a zsidók bevándorlása érdekében. Montreal. A napokban tartotta meg a Jewish Immigrant Aid Society of Canada (zsidó bevándorlás segítésére alakult társaság) évi közgyűlését, amelyen a társaság igazgatója J. Paul közölte a konferenciával, hogy a kormány szívesen látja a zsidók bevándorlását. Számos német zsidó már be is vándorolt az elmúlt évben. Zsidók ellen kiadott kiutasításokat visszavonták. A kanadai parlament zsidó tagjai S. W. Jacobs, egy a gyűlésen tartott beszédében kijelentette hogy a kanadai parlament 245 tagja közül csaknem valamennyien szimpatiaival viseltetnek a zsidósággal szemben.

BRATCAN
(Cluj-Oradea fővonalon, a Kőrös mentén) kiltúnó nyaraló
orth. kóser penzió, jutányos árban
elsőrendű ellátással kapható
Ladner Sándornénál
Bratca Bratca

A danzigi zsidók panasza a Népszövetség előtt. A különböző danzigi petíciók alapos bevizsgálására jogúrlyi bizottságot állítottak össze. A panasok között van a danzigi zsidók memorandumja is. A népszövetségi tanács jogúrlyi bizottsága, amely bevizsgálja majd a panasokat, a következőkből fog állani: Dr. Fritz Fleiner egyetemi tanár, a kör jogi előadója a zürichi egyetemen, Dr. Jan Kloster a hollandi legfőbb törvényszék alelnöke, Dr. E. T. Marks báró, volt svéd külügyminiszter és a legfőbb bíróság elnöke Stockholmban. Ez a jogi bizottság július végén ül össze, és szeptember 5-én összeül a népszövetségi ülésen előterjesztéseiket megtehessek. A danzigi ügyek előadója a Népszövetségnél Eden főpécsetőr, mint Anglia megbízottja.

Dr. Werner szenátor Varsóban. Varsó. Jewish Agency-nek a Palesztina executívében kinevezett tagja dr. Werner szenátor Varsóba érkezett, azzal a céllal, hogy a Jewish Agency nem-cionista tagjainak az ottani executívába való kinevezését elintézte.

Ujból betiltották a „Jud Süß“ filmet Bécsben. A Conrad Veidt filmet „Jud Süß“-t néhány hónappal ezélt a bcsi cenzura betiltotta. A filmet gyártó cég a cenzura panaszaikat honozta és „Jud Süß Oppenheim“ néven kiavítva ubjól a cenzura elé vitték. Ennek dacára a film előadási jogát nem engedélyezték, mert az „idök nem alkalmasak“ az előadásra. A fő ok az hogy antiszemita részről a filmről ugy emlékeztek meg, hogy az nem egyéb, mint „zsidó propaganda“.

Egy zsidó életmentő Hamburgban. Hamburg. Valamennyi hamburgi lap dícsérőleg emlékezik meg egy Johnes Tuner nevű 25 éves zsidó bravurjáról aki a legutóbbi vasárnapon Tangewächsen nevű fürdőhelyen, élete kockáztatásával megmentette egy 35 éves fuldokló ember életét.

Zsidó képviselői: az új sejmben. Varsó. Illetékes krk véleménye szerint a lengyel zsidóságnak összesen hat képviselője lesz az új lengyel parlamentben. Ebből három cionista lesz, két agudista és egy mint a gazdasági szervek kildöntéje. Ennek az eredményessége is attól függ, hogy tudnák-e a zsidók egy közös listát felállítani és közös választási bizottságot alakítani. Az új szenátusban való képviselők az a verzió kering, hogy a kormány által kidenevezésre kerülő szenátorok közül két zsidó is lesz és ezzel kapcsolatban két zsidó nevű lanszirozó: az egyik Prof. Schorr főrabbi, a másik: Szereszevszky Rafael volt szenátor.

Eljegyzés. Ösztereicher Rezső (Berehovo) és Deutsch Ellucka (Presov) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

400.000 zsidó vándorolt ki Lengyelországból a világháború befejezése óta. New York. A HIAS társaság jelentése szerint 1918-tól 1934. végéig 404.020 zsidó vándorolt ki Lengyelországból, amelyből 360.653 tengerentútra. 1934. és 1935. között 151.011 zsidó vándorolt ki amelyből 40.661 az Egyesült Államokba, 48.950 Délamerikába, 50.402 Palesztinába. Az európai kontinens több országába való kivándorlás számadatait a statisztika nem közli.

Elsőrendű orth. kóser vendéglő Timisoarán
Az általános ismert
Grosz vendéglő
teljesen átalakított modern új helyiségbe költözött át
Timisoara, Tudor Vladimirescu 11
Éltóni ház mellett, a híddal szemben

PALESZTINA

Metullahba és Safedbe sok fürdővendég látogat el ugyannyira, hogy az összes szállodák és penziók zsufoltak, sőt magánházakban is sokbakt adnak ki. Sok új vállalkozás is létesült. A „Hada-se“ egy kórházat is épít, amely főképen tüdőbetegeket fog ellátni.

A jeruzsálemi városi tanács az évi bevétele 71.467 fontra van korlátozva. A kormány 15.000 font szubvenciót ad a városnak.

A birminghami és oxfordi egyetem botanikusokat és zoologusokat küldött ki azzal a céllal, hogy a Hule vidékén kutassanak, mielőtt kiszáritják a mocsarakat. A tudósok azt hiszik, hogy igen érdekes ritka példányokat találnak az áll- és növényvilágból.

A cyprusi zsidó település, Famagusta (Cyprus szigete.) Az itteni telekényvi hivatal adatai szerint jelenleg 12.000 acre föld van a szigeten zsidó kezében. A terület nagyrészt még acre-ként 6 fontért vették. A terület kiválóan alkalmas narancsültetvényekre, nagyszerűen van vízzel ellátva és mesterséges öntözését főlegessé tesz. Koukia és Famagusta között van két nagy 2000 acre terület narancsok, amelyek értéke ma acre-ként 30 font. A kormányzat szorítja a narancsültetvényeseket, hogy világpropagandát kezdjenek a cyprusi narancsok érdekében, mert a palesztinai cyprusi gyümölcsök bevezetettsége nagy konkurenciát csinál nekik. Amennyiben a kormányzat nem okozna nehézséget, zsidó bevándorlás céljaira kiválóan alkalmas Cyprus szigete, amely közel van Palesztinához és egy zsidó kolonizációra nagyszerűen megfelel.

A Keren Kajemet újabb kolonizációja. A napokban közösen tartottak ülést Jeruzsálemben a Jewish Agency és a Keren Kajemet executívéja. Ezen az ülésen elhatározták, hogy újabb kolonizációs tervet valóstítanak meg Beisan környékén Beth Alfa és Beisan között, ahol 300 családot fognak letelepíteni. A terv szerint intenzív mezőgazdaságot akarnak folytatni. Egyelőre ezen a területen az Akiba kibuz (általános cionista ifjuság Galiciából) amely 1250 dunam földet kap és a „Tel Amal“ (Hasomer Hacair) 1500 dunamot. Az új csoportok a legközelebbi gazdasági év kezdetén fogják munkájukat megkezdeni.

Számos ülésen, amelyet mirachisták, khal cionisták, zsidó mezőgazdák tartottak, tiltakozás hangzott el az executive ama intézkedése ellen, amely szerint a Hista-drut szocialista szellemű iskolát átvette s a Waad Leumi általános iskolahálózatába kapcsolta be. „Nem tűhető“ — mondották — „hogy egy olyan szervezet iskolái kapjanak legalizációt, amelynek a zászlaja vörös és május 1-ét hivatalos ünneppnek szánta“.

Terv Palesztinának egy arab államszövetségbe való beállítására. Dr. Khalidi Jeruzsálem polgármestere, aki a reformpárt vezére, egy programot proklamált, amely szerint egyezni kell Palesztinát egy megalakítandó arab államszövetségbe tömöríteni. Az iraki minta szerint Palesztina és az angol kormány között szerződés jöjjön létre, az arab Palesztina érdekében. Egyidejűleg a reformpárt programját is nyilvánosságra hozták, amely a zsidó nemzeti otthon ellen van.

Palesztina kormánya egy idő óta rabibnak és más egyházi funkcionáriusoknak bevándorlást korlátozta. Egy különleges megalapodás szerint eddig a főrabbinátusi hivatalnak joga volt egyházi funkcionáriusok részére certifikátokat kiállítani, az országban mutakozó zsidóságot szerint. Ezután csak akkor hagyja jóvá ezeket a kiadott certifikátokat, ha igazolják egy hitközség, vagy templom-körzet felvételi levelét. Ez az intézkedés főleg azokat a rabbiakat sújtja, akik Szovjetoroszországból akarnak Palesztinába bevándorolni. Ezért történt, hogy az angol király 70-ik születésnapjára a tel-avivi rabbi szövetsége távirati üdvözlésben arra kérte az uralkodót, hogy Palesztina kapuit újra nyissa meg rabbiak számára, akik a szovjetből akarnak jönni. Erre a táviratra fel, a palesztinai kormány átiratot intézett a rabbi-szövetséghez, amelyben közli, hogy a kiadott rendelkezéseken változtatni nem lehet. Gondoskodni kell azonban arról, hogy megfelelő állások rezerváltassanak ezek számára és a szerződést feltudják mutatni. Az illetőknek esernkivil fel kell mutatni azokat a tárgyakat is, amelyek funkciójuknak végzéséhez szükségesek.

Három fogoly megszökött a jeruzsálemi fogházból. Közöttük egy zsidó, akit illegális bevándorlásért 3 évre ítélték el. Az ötrök üldözték őket de a szökevényeknek sikerült egyszerűen nyerni.

A palesztinai narancsexport eadménye. Grapefruitokban és narancsban a legutóbbi szezonban összesen 7.250.000 láda volt az export eredménye, az előző évi 5.500.000 ládával szemben. Az export emelkedése tehát százalékban kifejezve 33 százalé. A kiszállított ládákban 6.580.000 láda narancs, 670.000 láda grapefruit és 300.000 láda citrom volt. A felvevő piacok közül a legnagyobb Anglia volt, amely csaknem 5 és fél millió láda narancsot importált, a második: Németország fél millió ládával, Hollandia 355.000 ládával, a harmadik Franciaország 173.000 láda, Lengyelország 161.000 láda, utána Románia, Belgium, Norvégia, Svédország, Dánia, Csehszlovákia, Svájc és Kanada. Anglia 50 százalékal emelte az ezévi behozatalt, ellenben Németország felé csökkent az export 20 százalékról 6 százalékra.

A palesztinai kormány megbísta Hista-drut Hagydim-ot, hogy építsen egy új vizrezervoárt Jeruzsálemben. A jeruzsálemi tanács arab tagjai követelték, hogy a Hista-drut alkalmazzon arab munkásokat is. Zsidó oldalról azt válaszolták erre, hogy arab munkaadók sohasem egyeztek zsidókat alkalmazni. Végül megegyeztek abban, hogy arab munkások mégis kapnak az építésnél munkát és vonatkozik ez további városi munkálatoknál is.

Két arabot, akik egy zsidót meggyilkoltak — halálra ítélték. A nazarethi bíróság két arabot, akik az afulahi Blonder nevű kolonistát meggyilkolták, halálra ítélt.

Harc a tel-avivi szerencsétlenség: elkerülése érdekében. A „Davar“ napilap szerint a „Vörös Mogen David“ mentőegyesület jelentése szerint Tel-Aviyban 1934-ben 4046 szerencsétlenséghez vonultak ki, amelyből 1344 szerencsétlenség munka közben következett be és 934 ucai szerencsétlenség volt. Ez év első három hónapjában 1563 szerencsétlenség volt. Ez év első három hónapjában 1563 szerencsétlenség történt, ebből 520 munkaközben történt szerencsétlenség és 471 közlekedési szerencsétlenség. Ha összehasonlítjuk az elmúlt év szerencsétlenséget az ezéviével, akkor kiderül, hogy közlekedési bajok százelekaránya emelkedik. A zsidó közvéleményben energikus intézkedéseket követelnek a szerencsétlenségek elkerülése, vagy legalább is csökkentése érdekében.

A haifai kikötőben a tengerpart feltöltése folytán utvonulat nyernek, amelyel a kikötőt nagyobbítják. Ezen a területen ülteti házak részére a kormány 75 évre bérbead területet. Az aukción rendkívül nagy érdeklődés nyilvánult meg, úgy hogy a kormány igen magas árakat ért bérleti díjakban.

Az új rádióállomás vezetőségi tagjává nevezték ki Abrahám Katznelson, a Waad Leumi executívájának tagját.

Június hónapban 4196 zsidó bevándorlót regisztráltak. Az egyes kategóriákról még nem érkezett be részletes jelentés.

A Bae Brak szombatartó egyesület tagjai megátamadták Fetech Tikvah közelében Kaplan rendőrtisztviselő autóját, amiért az a szombatot megszegte. Azt kiátották: „Szombaton nincsenek tolvajok — nem kell rendőrség!“ Ezzel kapcsolatban számos letartóztatást foganatosítottak.

Kook főrabbi állapota javult. Kook főrabbi állapotában az utóbbi napokban javulás állott be. A palesztinai zsidóság körében komoly részvétet keltett a főrabbi betegsége és örömmel vették az orvosi bullettint, amely szerint a grand-rabbi állapotában javulás állott be.

Gedera és Beer Tuvia között a KKL földjén erőteljesen folynak a talaj javítási munkálatok. Jelenleg kutakat ásának, ennek befejezte után azonnal parcellázzák 20—25 dunamos területekre. Ez az u. n. „Irgun Menachem“ amelyre eddig 100 család telepedett le 270 lélekszámmal, akik Lengyelországból és Oroszországból, valamint Besszarábiából jöttek.

A Keren Hájjesod megkészszerzte bevételeit Palesztinában. Az 5695 évnék első 8 hónapjában a KH 20.000 jegyzést mutathat fel Palesztinában. A gyűjtött összeg 35.460 fontot tesz ki, amely az előző év hasonló időszakához képest megkészszerződött. Jeruzsálem 5288 font, Tel-Aviyban 14.920 font, Haifában 7471 font gyűlt össze, ezenkívül még számos helyen, többek között 11.212 munkás jegyzett 9351 font értékben és 1121 német bevándorló, akik 6300 fontot jegyeztek.

Jégszekrények,
minden nagyságban legolcsóbb áron Standard vasbutor-gyár, Str. Aurel Lázár 10. (Fogházmező)

Héiről-hétre

New-York. A Rockefeller alapítvány vezetősége nagyobb összeget bocsátott a híres amsterdami ideg orvos, dr. J. de Jong rendezésére, hogy tovább folytassa a demencia precox (ifjúkori elmebaj) terén kutatásait.

London. A British Legion kincstárnoka, (az angol frontarcosok szövetsége) megbízta Brumel Cohen úrnagyot, hogy kísérelje a frontarcos delegációt Prágába. Ugyanez a delegáció Berinbe is ellátogat, de oda nem megy a zsidó úrnagy. — A londoni rádióban A. L. Eastman június 24-én előadást tartott az angol zsidók százesztendősi emancipációjáról. Az előadás folyamán megemlékezett arról, hogy 1835 június 24-én, tehát száz éve ezeltől választották meg David Salomon nevű zsidót a City sheriffjévé, aki az első angol zsidó volt, aki közhivatalt töltött be és ez adott impulzust arra, hogy a zsidókat emancipálják. — Az alsóházban Captain Erskine Bost képviselő meginterpellálta a postaiügyi minisztert, hogy adott-e működési engedélyt egy zsidó rádiótársaság számára? Erre vonatkozólag közelebbi felelősgötést kér. Major Tyrone miniszter írásban válaszolt, mely szerint a kért engedélyre vonatkozólag hozzá semmiféle kérdés nem érkezett.

Göteborg. Egy önkéntes adakozásból felállított filozófiai tanszékre a göteborgi egyetemen, meghívták Ernst Cassierer professzort, aki 1933-ig a hamburgi egyetem tanára volt. Azóta Cassierer tanár az oxfordi egyetemen dolgozott.

Rav Fishman részvesz az Oradean vasárnap kezű órdéyi Mizracchi konferencián

Julius 21-én vasárnap délelőtt 11 órakor lesz az erdélyi izraeli konferencia megnyitása az oradeai Mizracchi helyiségében Piata Mihai Viteazul 11/a (Uilman-pa ota). A delegátusok te emkezése reggel 6 óráig ugyanott. Rav Fishman a jeruzsálemi execut.ve megbízásából részvesz a konferencián. A gyűlés iránt Erdéyszerje nagy az érdeklődés.

Varsó. Az itteni bolíviai konzul utasítást kapott kormányától, hogy lengyelországi kivándorlók részére további intézkedésig ne adjon vízumot.

Breslau. Dr. Kurt Proskauer, akinek a fogászat története terén korszakalkotó művei vannak, megbízást kapott, hogy az 1936-ban Wienben megtartandó nemzetközi fogorvosi kongresszuson, a foggyógyítás történetéről tartson előadást.

Berlin. 1932-ben még 4.000 nem árja halgatója volt a német egyetemeknek. 1933 nyári félévében már 1900. 1933/34 téli szemeszterben a 87.000 férfi hallgató közül 590 zsidó és 15.000 női hallgató közül 223 zsidó hallgató.

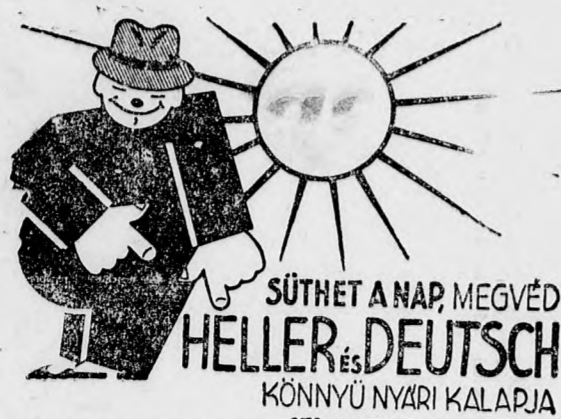
Luzern. A klall-cionisták első konferenciája augusztus 18-án kezdődik Luzernben.

Páris. A nemrégiben elhunyt Citroen autógyáros, nem holland-zsidó, hanem lengyel-zsidó családból származott és szülei Białystokból vándoroltak Franciaországba. Eredetileg Citronnak hívták és dacára annak, hogy nagyon szegény szülei voltak, 1898-ban már elvégezte a párisi politechnikumot, mint gépész-mérnök. Előbb kerékpárhoz szükséges kerekeket gyártott, majd egy amerikai utja alkalmából, megtanulta az autógyártást, amellyel nagyszerű eredménnyel ért el és így lett belőle előbb dúsgazdag, aztán pedig tönkrement világírui autógyáros.

Nagyakarításhoz legkiválóbb festékek, padlólakko, zománccfestékek, parkettaszat, talporólók, keféseprűk, ecsetek, háztartási cikkek, magastény, legjobb butortisztító és „express” poloskairtó legolcsóbban.

STERN S. ENDRE

cégnél, str. Nic. Iorg5 10. Telefon: 478
Címre különösen kérem figyelni!

HASZNÁLT KALAPJÁBÓL KÖNNYŰ NYARI KALAPOT KÉSZITÜNK

* Leveszi lábáról Öni is a nagy hőség, elbágyad, kimerül. Dörzsölje be izzadó testét, homlokját vajódi „DIANA” sósborszesz-szel és ni emberré lesz.

Megnyit

GROSZ orth. kóser étkezde

Oradea, Piata Unirii 16 alatt az udvarban Holdas templommal szemben.
Abonenseket, lakodalmat, és bankett rendezéseket vállalunk.

Sztrájk a haifai kikötőben. A haifai kikötőben a munkások körében sztrájk tört ki, mivel a vámtisztviselőkkel vitájuk támadt bérelszámolás miatt. A munkások egyrészt alacsonyabb tarifa-osztály szerint akarták kifizetni. A sztrájkot a Hauranból bevándorolt arabokkal letörték. A haifai kikötőmunkás sztrájkjal kapcsolatban a palesztinai lakók egyrésze rámutat arra, hogy az illegálisan bevándorolt arabok milyen károkat okoznak akkor, amikor a munkások érdekeiket védik és szomorú következménye ez annak a politikának, amelyet a Histadrut követ, amely az arab munkások megszervezését is feladatul tűzte ki és némán tűri a cionista executive, hogy az arab illegálisok bevándorlása tovább tartson. A kormány viszont alaposan kihasználja a ferde helyzetet.

Fürdőszoba

berendezések,

fürdőkád kazán, Fayence mosdók, closet csészék 1-a minoseben és mindennemű vasárucikkek jutányosan a

FERRUM S. A.

cégnél, Piata Mihai Viteazul No. 4-a
TELEFON: 973

Tőzsdejelentés

Az oradeai terménytőzsde hivatalos jelentése július 16-áról.

Uj buza	350
Ó-buza	350
Uj repce	440
Ó-nati tengeri	255
Oradeai tengeri	295
Uj árpa	220
Rozs	230
Ó-zab	325

0-ás liszt 710, kenyérliszt 650, korpá 240, fők mag ab Bihor 450, napraforgómag 320. Árak per 100 kg. értendők. Ab állomás.

Zsidó humor

A HALOTTI RUHA KÉSZÍTŐJE.

Scheert, az öreg pesti szabót feljelentette a Szentegyet elöljáróságánál, hogy nem varrja meg alaposan a halotti ruhákat, hanem csak felületesen összefécceli azokat. A szabó így védekezett: „Kérem elnök ur, ötven év óta varrom e ruhákat, de még egyszer sem jött vissza senkisémm, hogy panaszkodjék, hogy az általam varrott ruha nem tartott volna elég hosszú ideig.”

A FŐKÁNTOR ÉS KÖNIGSWARTER

Egy falusi zsidó egyszer Bécsben járt, ahol Sulzer főkantort hallotta imádkozni. Hazatérve eldicselkedett, hogy Sulzer főkantor egy igazi chazan. A falusi kantor az kit bántott a dicséret, így felelt: „Amikor Bécsben voltam, Königsvarter bárót hívták a Tóra elé, aki ott 20.000 forintot átadkozott a szegények javára. Láttátok, az egy igazi bálbosz.”

A MEGTAGADOTT HITEL.

Egy Ádám nevű lengyel zsidó elmeri feleségével a lipcei mintavására és egy nagy kereskedőtől árut vásárolt. A vételár erejéig váltót akart adni, melynek értéke a következő mintavásár alkalmával lett volna kiegyenlített. De a nagykereskedő csak kész pénzlizetés ellenében volt hajlandó az árut kiadni. A zsidó így válaszolt: „Ha ön nem bizik bennem, a feleségem is aláírja a váltót” Mire a kereskedő így felelt: „Az Ur a paradicsomban nem bízott az első Ádámban és nevében sem, tehát, hogyan lehetne önökhez bizalmam?”

IBN EZRA JUDA HALÉVI LEÁNYÁT VESZI FELESEGÜL

Juda Halévi volt a spanvol zsidó fénykorszaknak legnagyobb költője. Csupán egyetlen leánya volt, akinek férjhezmenetelét nyugodtan várta a nagy költő. Annál türelmetlenebben sürgette a dolgot a költő felesége, aki jó anya módra, félt, hogy egyetlen leánya pártában marad. Emiatt gyakran volt összetűzés a költő és felesége között. Ily összetűzés alkalmával Juda Halévi annyira felzúgult, hogy elhatározta, miszerint nem vár többé, hanem azon fiatalemberhez adja leányát, aki elsőnek lépi át házának küszöbét.

Nemsokára egy szegény, rosszulöltözött vándor tért be a költőhöz, aki nyomában elhamarkodva tett esküjére gondolt és mindenekelőtt azon kéréssel fordult a vándorhoz, hogy mi a neve és hogyha már vagyoni nem rendelkezik, legalább van-e valami jártassága a héber tudományokban? Mire a vándor kijelentette, hogy ő bizony édeskeve set tanult és a neve: Ábrahám. Juda Halévi erre nagyon elszomorodott, de esküjéhez mégis hű maradt. A vándorfiu elvette a dugszdag és híres költő gyönyörű leányát és Juda Halévi azzal vigasztalta feleségét és önmagát is, hogy lassan-lassan majd bevezeti tudatlan vejét a zsidó tudományokba.

A költő meg is kezdte veje kiképzését és az egyszerű vándorfiu jókoponyájú tanulónak bizonyult, úgyhogy remény volt rá, hogy idővel csak viszi valamire.

Egyszer Juda Halévi igen későn érkezett dolgozószobájából az étkezéshez. Felesége érdeklődésére elmondta, hogy egy költeményt kezdett írni, de oly zsákutcába jutott, hogy azt semmiképp sem képes befejezni azért jött olyan későn. A vándorfiu erre belopódzott apósa dolgozószobájába és ott találván a félbehagyott költeményt, egy pár pillanatig gondolkodott és oly mestéri módon írta hozzá a befejező strófit, hogy senki sem gondolná, hogy az egész költemény nem egy költő agyában fogamzott meg.

Juda Halévi ámulva olvasta a művészi esen befejezett költeményt és átöleleve vejét így szól: most már tudom, hogy nem lehetél más, mint a híres Ábrahám Ibn Ezra.

